

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto X.

V Ljubljani, 14. julija 1938.

Štev. 28.

Vsi moramo biti prav tako nepristranski v mislih kakor v dejanju.

Woodrow Wilson,
ameriški prezident
(1856—1924)

Danes:

Ladje,
ki se niso nikoli vrnile

(Gl. str. 4)

ŠOLSKIM SPRICHEVALOM V ŽIVLJENJE

22. junija t. l. je šef Bafevih tovarn dr. J. A. Baťa v češkoslovaškem radiu govoril učencem in dijakom, ki so letos s šolskimi spričevali v rokah odšli iz šol v življenje. Ker je ta govor ravno tako aktualen tudi za naše razmere, ga v celoti prinašamo:

Moj ljubimci, mladi prijatelji, dijaki in učenci!

Ponesli ste ali boste pa v nekaj dneh ponesli iz šol domov spričevala, morda odlična, morda samo dobra ali morda celo slaba spričevala.

Dobro spričevalo še dolgo ne pomeni, da ste v življenju vse že kar naprej dosegli. In slabo spričevalo spet še nikakor ne pomeni, da je že vse izgubljeno.

Mnogo je ljudi, ki so imeli v življenju uspeh, čeprav njih spričevala niso bila najboljša.

Tudi najslabši učenec si lahko v šoli nabere toliko znanja, da z njegovo pomočjo v življenju doseže uspeh.

Ob tej priložnosti bi rad posvaril tiste, ki so študirali z odliko, ravno tako kakor one, ki so zdaj nesrečni, ker imajo slabo šolsko spričevalo.

Kaj je prav za prav šolsko spričevalo? Zdi se mi približno nekaj takšnega, kakor da ste si zavili rokave, preden prične delo.

Odhajate iz šole in vaše šolsko spričevalo kaže, kako ste si zavili rokave, da boste mogli dobro delati.

Ce ima nekdo v kakšnem predmetu slab red, tedaj mu to spričevalo kaže, da kaj mora paziti, da zaživi življenje uspešno.

Ljudje v naši državi in na svetu imajo za moza, ki ima dosti uspeha. To je tudi vzrok, da so me naprošali, naj vam tukaj povem nekaj o svojih izkušnjah.

Ene takšnih izkušenj sega pet in dvajset let nazaj.

Tedaj sem z nekaterimi drugimi mladeniči iz Zlina, neko nedeljsko dopoldne ležal v vrtni pri Tomazu Bači. Tomaž je stresel pred nas eno svojih originalnih vprašanj. Obrnil se je k temu in onemu in nas je, 12letne do 18letne fantiče, vprašal, kaj bi radi v življenju postali in kaj hoče ta ali oni doseči.

Nekateri še vedeli niso, kaj hočejo, ali se pa niso upali povedati.

Drugi so pa povedali. Eden je hotel postati glavni knjigovodja, drugi tekstilni inženjerski, spet tretji je hotel voditi tovarno za strojenje usnja itd. Jaz sem tedaj izjavil, da hočem postati šef Bafevih tovarn.

In — prijatelji — zdaj po teh 25 letih vam lahko povem, da so se vsi ti mladeniči, ki so imeli neki načrt in ki so si ga upali izdati, da so se vsi ti priborili tiste službe, ki so si jih tedaj zadali za cilj.

Prvi je umrl kot glavni knjigovodja, drugi je postal tekstilni inženjerski, in tretji res vodi tovarno za strojenje usnja. In jaz sem res postal ravatelj Bafevih tovarn. Tisti pa, ki tedaj niso vedeli, kakšen poklic naj bi si izbrali, tisti danes res niso nič.

Ljubi dijaki in učenci, vidite, tako je pač na svetu. Skoraj vsakdo doseže tisto, kar si je zastavil za cilj.

Mnogi izmed tistih, ki so se danes slabo učili, so delali to iz vzroka, ker niso imeli pred seboj nikakšnega življenjskega cilja. Žive kakor zajci, ki glodajo zeljnat storž — kajpak če ga imajo — ki pa pri tem ne mislijo naprej. Ne mislijo na bodočnost. Vseeno jim je in popolnoma prepuščajo staršem, kaj jih oni dajo učiti.

To je slabo. Starši nam lahko svetujejo. Toda starši žive svoje življenje in tudi vi boste morali živeti svoje lastno življenje. In lepega dne pozneje ne bo nič več pomagalo, ako se boste hoteli pritoževati, da so vam starši izbrali slab življenjski poklic.

Ne dopuščajte, da bi bila slika o vaši bodočnosti meglena. V življenju so zmagali zmerom le tisti, ki so imeli visoke in jasne cilje in ki so z neutrudnim delom stremeli do njih.

Vi sami si morate izbrati takšen poklic, ki zanj čutite podlago in veselje. Vsak pošten poklic, ki ga ima človek rad, obeta uspeh.

Samo na vas je, kaj boste iz svojega življenja storili. Na vas bo, ali bo vaše življenje življenje uspeha polnega človeka, ki je v ponos svoji okolici in morda dika vsega človeštva.

(Nadaljevanje na 8. strani)

V OSPREDJU JE ŽIDOVSKO VPRAŠANJE

Ozadje mednarodne konference v Evianu in boj v Palestini. Oster napad lista „Völkischer Beobachter“ proti sabotarjem v nekdanji Avstriji. — Novo zakonsko pravo v Nemčiji

6. t. m. so v Evianu, znanem francoskem svetovnem kopališču ob Zenevskem jezeru, otvorili veliko mednarodno konferenco, ki je nje namen urediti vprašanja političnih beguncev iz vseh držav na svetu. V prvi vrsti so tu mislili na begunce, ki bodo morali v doglednem času zapustiti španijo, še bolj pa seveda na ogromno število židov, ki so morali, ali pa bodo morali zapustiti nekatere evropske države. Eden najbolj perečih in najvažnejših problemov na tej konferenci je vprašanje, kje naj se vsi ti politični begunci naselijo.

Ta konferenca v Evianu — udeležilo se je okrog 40 predstavnikov raznih držav — se vrši v senci velikodušnih pokroviteljev: Amerike, Anglije in Francije. Predsednik USA, gospod Roosevelt, se je zelo zavzel, da bi konferenca prinesla pozitivne rezultate, kajti vprašanje židovskih beguncev ni več samo vprašanje Nemčije, ampak vprašanje vsega sveta.

Na konferenci so sklenili, da se osnuje poseben stalen urad v Londonu, urad, ki bo skušal pri vseh državah doseči dovoljenje za vselitev kar največjega števila ubežnikov. Po drugi strani bo pa ta urad stopil tudi v stike z uradno Nemčijo, ki je za zdaj imela v Evianu samo svojega opazovalca. Urad bo skušal od Nemčije doseči, da bo židom, ki bodo Nemčijo zapustili, dovolila vzeti s seboj vsaj delno vsoto tistega premoženja, ki so ga imeli, ali ga pa še imajo v tretjem Reichu.

A še neka važna zadeva je stala pretekli teden v ospredju svetovne politike, ravno tako židovska zadeva. Palestinsko vprašanje. Čitatelji političnih dnevnih novic so najbrže opazili, da se je to vprašanje pogosto, ali pa celo vsak dan omenjalo v dnevnem časopisu. To ni nič kaj čudnega; umori, poboji, teroristični napadi in prelivanje krvi z židovske in arabske strani, ki so bili te dni na dnevnem redu, množični mrtvi in ranjeni so to vprašanje spet postavili na dnevni red.

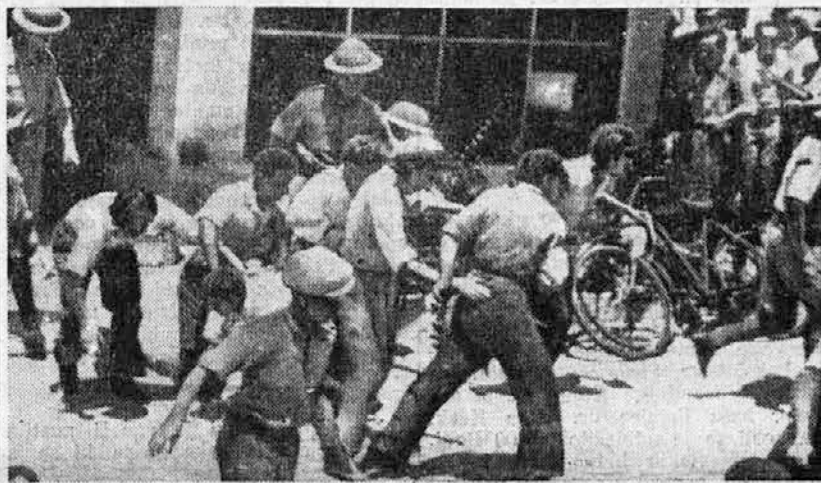
»Spet« pravimo zato, kajti palestinsko vprašanje ni novo vprašanje. To vprašanje pa tudi ni takšno vprašanje, da bi zanj lahko upali, da se bo kmalu uredilo, kajti Palestina je danes poprišče pobojev dveh narodov in dveh religij, ki sta si po svoji mentaliteti tako različni, da je skoraj nemogoče misliti in upati, da bi židi in Arabci lahko skupaj živeli.

Zidje, ki so raztreseni po vsem svetu, so se od svoje 2. selitve, to je v l. 70. po Kristusovem rojstvu, pripravljali zmerom na to, da bi se kadar koli spet naselili v Palestini. Ta želja je bila ena najmočnejših stremeljenj njihovega narodnostnega hotenja in gibanja. To židovsko stremljenje je pa dobilo svojo zakonito podlago z Balfourjevo deklaracijo leta 1917, in z

mandatom, ki ga je »Zveza narodov« v l. 1919. dala Angliji nad Palestino. Ta deklaracija je proglasila Palestino za domovino židovskega naroda. Zidje z vsega sveta so se torej pričeli seliti v Palestino. Da je bila ta selitev res velika, nam nazorno kažejo statistike; statistike nam povedo, da je bilo l. 1868. v Palestini 12.000 židov, leta 1935. pa že 400.000.

Zidje in Arabci se niso mogli sporazumeti, kajti njih življenjski nazori so dokaj različni. Zidje so prišli v Palestino z denarjem, s podporo židovskega kapitala z vsega sveta. Prišli so poini iniciative in organizatorični zmožnosti in so tako stali nasproti

Reichu, in da se je vse spremenilo. Takšne saboterje na delu ustvarjanja se mora odstraniti. Predpogoj za delavnost stranke naj bo tudi, da odpadejo vsi osebni spori. Kar se je storilo v času ilegalnosti proti posameznim članom stranke, naj bo po naredbi Büreka končnoveljavno pokopano. Kdor bo pa v bodoče na moralen ali kriminalen način kaj pograbil, ga bodo brez nadaljnega vrgli iz vrst nacionalnih socialistov. Tudi med skupinami stranke ne sme biti nikakršnih razlik v mnenju. Hitler jih je postavil, da izvrše določene naloge, in če bodo te naloge izvrševali, ne bo nobenih težkoč.

V Palestini so na dnevnem redu demonstracije, pretepi in uboji. Naša slika kaže trenutek spopada med Arabci in Židi v Tel Avivu.

Arabcem, ki so izrazito neinicijativni in revni. Prva posledica vsega tega je bila, da so Zidje pričeli kar na debelo kupovati arabsko zemljo in so pri tem seveda naleteli na oster odpor Arabcev.

Današnja borba v Palestini je torej dokaj razumljiva in logična je tudi, da se bo ta borba nadaljevala z vsemi sredstvi in da se bo preliło še mnogo krvi ne glede na to, ali bo prišla angleška vojska v velikem ali majhnem številu v Palestino delat red.

Palestina je torej eno izmed žalostnih poglavij svetovne politike. Nedvomno je pa, da si v tej borbi ne stoji nasproti samo Zidje in Arabci, ampak še tudi druge svetovne velesile, samo da je njih borba prikrita.

Gauleiter Globotschnig o sabotaži in o razmerah NSP v Avstriji

Gauleiter Globotschnig je imel v četrtek na poziv političnih voditeljev na Dunaju govor, ki se je v njem izjavil proti »nekaterim pojavom v stranki«. So nekateri elementi, ki nočejo razumeti, da so zdaj v tretjem

Odkritje gauleitra Rainerja

Dramatska noč 11. marca

Gauleiter dr. Rainer je v nekem govoru v Salzburgu razodel doslej še neznane podrobnosti o poteku 11. marca. Po njegovem opisovanju je tajnica Zernattisova izdala Schuschniggov odlok o plebiscitu narodno socialistični stranki.

Zvezni predsednik Miklas se je upiral imenovati narodno socialističnega kanclerja. Hotel je dr. Enderja za zveznega kanclerja. Miklas je trdovratno vztrajal pri svojem upiranju, tudi ko mu je prigovarjal Guido Schmidt. Ob 19.30 je dejal: »Apeliram na svet, Jaz ne morem narodnega socialista imenovati za zveznega kanclerja. Bog naj mi pomaga!« S političnimi sredstvi smo bili na koncu. Moralo se je pričeti gibanje; Rainer je odšel iz urada zveznega kanclerja in je izdal povelja. 6.000 mož SA in 300 mož SS je pričelo korakati, da bi obkolili uradni sedež zveznega kanclerja. 40 mož je dobilo povelje, naj zasedejo urad zveznega kanclerja. Med SS možmi so bili mnogi že

25. julija 1934. v uradu zveznega kanclerja. Vodstvo je ob 20. uri 30 minut izdalo povelje, naj vse javne urade prevzame NSDAP. Ko je Rainer prišel ob 21. v urad zveznega kanclerja, so ga v tem času že zasedli. Vstopil je v urad skozi stranska vrata in je moral plezati čez strojnico in odprte omare za strelivo, da je mogel priti v zgodovinski dvorano. Ob 12. uri 10 min. sta proslila Schuschnigg in Miklas, da bi lahko zapustila poslopje. Prepovedali so jima, Pogajanja z Miklasom so se nadaljevala. Ob 23. je najavil Miklas Schuschniggov odstop in je seznanil Seyss-Inquarta z začasnim vodstvom vlade.

Nov zakon o zakonu v Nemčiji

Te dni je v Nemčiji stopil v veljavo nov zakon o porokah, ki je delno spremenjen stari nemški zakon. Zakon je kajpak stopil v veljavo tudi v bivši Avstriji in tako končnoveljavno odpravil veljavnost cerkveno kršćanskega religioznega poročnega obreda.

Novo zakonsko pravo izključuje sleherna kršćansko religiozna pojmovanja o zakonu in naredi namesto tega sklenitev zakona ali njegovo trajanje odvisno od »življenjskih zakonov naroda, rase in narodnosti«. Tako je bilo rečeno, da zakon ni več nikakšna pogodba, nikakšna zasebna zadeva, vse bolj bi morali v njem videti kaledo stancio države in narodnosti. Zato si tretji Reich lasti dolžnost, da »to stvarjanje celice opazuje« in, kakor so se izrazili na drugem mestu, da zatira »individualne želje, nagone in strasti posameznikov v prid skupnosti«. To že po uradnih komentarjih kaže na pritisk »osvoboditi zakon iz prevlade cerkvenih zahtev«. Značilno zato je, da bo odslej državni uradnik sklepal zakone »v imenu Reicha«.

Oster članek lista »Völkischer Beobachter«

Dunajski »Völkischer Beobachter«, glasilo narodno socialistične stranke, je te dni priobčil zelo oster članek, naperjen proti vsem tistim elementom bivše Avstrije, ki se še niso sprijaznili z novim položajem in ki proti delu narodno socialistične stranke uganjajo sabotažo.

»Völkischer Beobachter« pravi: Nekateri dame iz družbe se zbirajo ob kavi, da zbijajo šale na račun raznih političnih osebnosti narodno socialistične stranke in si vsestransko pomagajo pri nakupovanju z nasveti in denarjem. Mlada dekleta hočejo imeti po 100 kil čokolade v doto; jajca, riž, suho sadje in rezance nakupujejo ljudje v neverjetnih množinah; če pa kakšen trgovec vpraša po vzroku te grabežljivosti, dobi odgovor: »Pa vendar ne bomo jedli črne šote, ki jo bodo prodajali pozimi v Berlinu in ravno tako tudi na Dunaju.« »Völkischer Beobachter« piše dalje tudi o organiziranih nakupih. Popustljivost napram takšnim nesramnim kreaturam, ki hočejo ovirati napredek naroda, ni več na mestu. Pri tem gre za veleizdajo, ki z njo poskušajo usmeriti življenje zunaj toka narodnega socializma, ali celo ta tok odvrtiti ali ga zadržati. To je sicer norost, a zadržanja se opaziti pri tem neka določena metoda. Tudi tedaj, če bodo saboterji pri tem svojem delu strmoglavili v reko in v njej utonili, je vendar treba njihovu organiziranemu izizvanju postaviti v bran organizirano obrambo. Imena kupovalcev, ki so kupili to ali ono blago, so že znana. V dobro urejanih trgovinah se je zvedelo tudi že za imena onih, ki so vsak dan kupili tri ročke olja in razen svojih stalnih trgovin opustosili še vse druge dosegljive trgovine. Preiskava stanovanj bi razkrila presenetljive množine blaga. Na koncu grozi list, da bo treba hitro poseči vmes in razdeliti nakupičeno blago med one ljudske pristaše, ki so ga že dolga leta morali pogrešati.

Propagandna turneja predsednika Roosevelta

n. Washington, julija.

Predsednik Roosevelt se je podal na večje propagandno potovanje v zvezi z volitvami v novembru in je imel v Mariettu, v državi Ohio, svoj prvi govor. Poslušalce je pozval, naj pri prihodnjih volitvah glasujejo za pristaše nove ekonomske politike.

(Glej še na strani 6. članek: »Moja potovanja s predsednikom Rooseveltom«.)

Kaj je v njej?

Od zunaj tega ne vidimo. Skrinja je lahko prazna, lahko je pa tudi v njej kak pravi dragocena. — Tudi pri žitni kavi ne vidimo od zunaj, ali imajo zrna v sebi samo žgano škrobino ali praženi slad. Pri Kneippovi seveda že vemo, da ima vsako zrnce v sebi dragoceno praženo sladno jedro. To je pa tisto, kar naredi kavo iz Kneippove tako okusno, zrnati kavi podobno in aromatično.

Kneippova
SLADNA KAVA

Usodna številka 13

POPRAVI!

V misli, objavljeni v prejšnji številki na čelu lista, se je prikradla smisel kazeča napaka, zato jo danes popravljamo:

Bodi zares zapet nasproti vsakomur, na videz pa tako rekoč proti nikomur, kajti zelo neprijetno je, če se kažeš zapetega, in nevarno, če nisi.

Lord Chesterfield.

KOPALNA sezona je skoraj že na vrhuncu. V teh vročih dneh marsikdo izrabi svoj prosti čas za kopanje. Nekateri hito v mestna kopališča, tisti pa, ki imajo manj denarja na več časa, gredo peš ali s kolesom h kakšni reki ali potoku. Saj je tudi kopanje v prosti naravi bolj zdravo in prijetnejše kot v omejenih prostorih mestnih kopališč.

Tistim, ki se kopate na prostem, svetujem, da pazite na svoje stvari; ob bregu je polno ljudi, ki gledajo na to, kje bi se dalo kaj zmagati. V ilustraciji naj vam povem!

Pred kratkim sem se šla kopat na Savo. Obledo sem spravila v grm, kakor sem se šla sončit na prod. Na lepem pa zagledam, da se grm majh. Zdelo se mi je sumljivo, zato sem šla pogledat, kaj naj bi neki to bilo. V svoje presenečenje sem videla kako je nekdo vlekel posamezne kose moje obleke k sebi. Ko me je zagledal, je drog odvrnil in izginil.

Ako tega ne bi zagledala o pravem času, bi mi pač ne preostalo drugega, ko da bi šla domov v kopalni obleki. Pomislite, kakšna nerodna zadeva bi to bila! Se zaprla bi me, češ da kršim javno moralo. Ali bi si vi želeli kaj takega? Mislite, da ne. Zato pa bodite previdni, kadar se greste kopat.

Kronistka

Politični teden

Velik političen govor notranjega ministra dr. Antona Korošca

V nedeljo, dne 10. t. m., je bil v proslavo 20letnice svobode naše države velik narodni tabor pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Tabora so se udeležili notranji minister dr. Anton Korošec, minister brez listnice dr. Miha Krek s soprogo, ban dr. Natlačen s soprogo, upravnik policije v Beogradu Ačimović, mariborski župan dr. Al. Juvan in številni drugi odličniki. V svojem govoru je notranji minister dr. Korošec med drugim dejal:

»Ta slovenska zemlja med Dravo in Muro in preko Mure je bila pred 20. leti v veliki nevarnosti, da jo bodo odtirali od matere zemlje. Kockalo se je za nas kakor se je kockalo za Odršenikovo obleko. Vendar je nazadnje zmagała pravica in pamet. In šele, odkar je pred 20. leti prišla ta zemlja v sestav naše države, odkar beli orel Karadjordjevičev bdi nad to zemljo in jo čuva, ni več nevarnosti za nas. Kar je naše, ostane naše. Kockalo se ne bo več za nas! Mi s to zemljo ostanemo pri svojih bratih Slovanih. Mi ostanemo pri svoji materi Jugoslaviji. Današnja proslava je prva proslava 20letnice našega državnega obstanka ne samo v Sloveniji, ampak sploh v Jugoslaviji.«

O bratih onstran meje je dejal:

»Današnje prilike pa počemo opustiti, da bi se ne spominjali tudi naših bratov, toda v tem oziru ne sme govoriti samo srce, ampak tudi razum. Naše narodne manjšine v drugih državah morajo biti in ostati dobri in lojalni državljani svojih lastnih držav. Vem in prepričan sem, da se jim v tem oziru ne more ničesar očitati. A našim manjšinam ne more nihče zabraniti — to je splošno sprejeto in priznано načelo — da bi se ne čutili kot člani svojega naroda in ne udeleževali njegovih kulturnih dobrin.«

Za mednarodne bloke je menil:

»Z vsemi sosednjimi državami hočemo živeti v miru in prijateljstvu. Malostevilni kratkovidni ljudje v zadnjem času sicer žele, da bi šla naša država v nekatere bloke in fronte. Za te fronte bi hoteli, kakor izjavljajo, preliti celo zadnjo kapljico krvi, a kolikor jih poznamo, ne svoje krvi, ampak drugo. Širokoustneži so ponavadi slabi junaki. Tudi o naših frontah v Španiji nismo slišali posebnih junaštev niti v njihovih lastnih samohvalah. Sicer si bomo pa s temi španjskimi junaki kmalu strogo pogledali iz oči v oči, ker nam jih zdaj vračajo.«

O zunanji in notranji politiki je povedal:

»Zunanja politika sedanje Jugoslavije je jasna za vsakogar. Mi hočemo ostati zvesti svojim starim in novim prijateljem in v tem smislu je tudi naša deviza: Zvestoba za zvestobo! Glavni in edini cilj naše zunanje politike je: Ohraniti svoji državi svetlo mir! Z ozirom na našo notranjo politiko se pa lahko pohvalimo, da smo v notranje razmere zanesli pomiritev, strpljivost, mir in red. Mi smo s svoje strani ustvarili vse predpogoje za mirno rešitev vseh notranjih pro-

Kosovska Mitrovica, julija.

V vasi Šupkovec blizu Kosovske Mitrovice živi 20-letni mladenič Suljo Sulejmanović. Čeprav je še tako mlad, da mu majhne črne brčice ko puh pokrivajo zgornjo ustnico, ga menda ni človeka v Metohiji in okolici Kosova, da ga ne bi poznal. Suljo Sulejmanović ni nihče drugi kot »prerokov poslanik« trinaesti naslednik Dervišev. Tako smo naposled prišli do usodne številke 13, ki igra v Suljovem življenju kar najvažnejšo vlogo.

S prosvetljenega stališča ni Suljo drugega ko vaški padar, a vsa čast njegovi iznajdljivosti. Prebrisani dečko ravno tako prebrisanega očeta si je izbral za svoje geslo, za svoj znak številko 13. Le poglejmo, kako spretno jo je nanizal in razporedil na vseh koncih in krajih svoje nenavadne kariere.

Tudi mešan, čeprav s kmeti nima več pravega stika, si utegne predstavljati, kaj si preprost kmet kar najbolj od srca želi. Dobre letine, debelih prašičev, močnih krav in — naslednika. Sina, ki bo za njim dedoval, ki bo dal življenje novemu sinu in ta spet novemu, tako da rod še dolgo ne bo izumrl. Smola je le, da včasih vse želje in prošnje nič ne pomagajo, morda je bolezen v hiši, morda je žena nerodovita — sin, toli zaželeni sin se ne rodi.

blemov, ki si jih upamo rešiti, ako ne že načelno pred volitvami, pa zadržno po volitvah.«

Za volitve je dejal:

»Kdaj bodo volitve? Na to vprašanje se še danes ne more natančno odgovoriti. Lahko pa rečemo s sv. pismom: »Bodite pripravljeni, kajti ne vemo ure ne dneva.« Gotovo je pa, da volitev jutri še ne bo, kakor je rekel predsednik vlade v Južni Srbiji.«

Govor notranjega ministra dr. Antona Korošca je ljudstvo sprejelo z viharim odobravanjem in z ovacijami.

Temeljni kamen za novo gimnazijo so te dni blagoslovili v Pristini. Težki nacionalni slavnosti so prisostvovali predsednik vlade dr. Milan Stojadinović, finančni minister Dušan Letica, kmetijski minister Stanković, prosvetni minister Magarašević, gradbeni minister Stošović, minister za gozdove in rudnike Kujundžić in minister brez listnice dr. Miha Krek. Slavnosti se je udeležilo 20.000 ljudi.

— Za spomenik hrvatskemu kralju Tomislavu je ban dr. Ružić nakazal društvu za postavitev spomenika 500 tisoč dinarjev. — Nj. Vis. knez namestnik Pavle je v svojem dvorcu na Brdu sprejel novega papeškega nuncija na našem dvoru Hectorja Felicija. Pri prihodu je novega nuncija pozdravila častna četa kraljeve garde z godbo, ki je zaigrala papeško himno. Za njim je knez namestnik sprejel še novega madžarskega poslanika barona Barkacha Bessenyeja. — Minister Cvetković, prvi jugoslovanski minister za socialno politiko, je te dni obiskal naše izseljenke v Porurju v Nemčiji. Povsod so ga navdušeno sprejeli. Izseljencem je odobril 50.000 dinarjev podpore. S tem denarjem bodo poslali nekaj sto otrok iz Nemčije na počitnice v domovino. — Sokoli so se te dni vrnili z X. vsesokolskega zleta v Pragi. V Ljubljani in na vseh postajah so jih prav priščno sprejeli.

Dr. Oto Bauer, bivši voditelj avstrijske socialno-demokratske stranke, je te dni v Parizu iznenada umrl v 57. letu starosti. — Albanski kralj Zogu je te dni odpotoval na Češkoslovaško. Nastanil se je v svojem lovskem gradiču Kovarči blizu Topolčana. — Majorja Szalasija, vodjo madžarskih narodnih socialistov, so te dni aretirali in zaprli, ker je hujskal ljudstvo k državnemu upor. Sodišče ga je obsodilo na 3 leta zapora in na 5 let izgube državljanjskih pravic. — V Palestini so zopet nastali nemiri. Arabi in židovska policija ne moreta več sami vzdrževati miru in reda. Pomagati jim mora tudi angleško vojaštvo. V zadnjih dneh je bilo ubitih 34 oseb, več ko sto jih je bilo pa hudo ranjenih. — Predsednik bolgarske vlade dr. Kjoseljanov je te dni v svojem govoru v sobranju dejal, da je Jugoslavija sklenila prijateljsko pogodbo z Bolgarijo zato, ker se je mednarodni pomen Bolgarije dvignil in ker je do nje zrastle zaupanje. — Francija in Anglija nameravata napraviti skupne korake za mir na Daljnem vzhodu. Če bi vojna trajala še dalje, bi prišel v nevarnost njun kapital, ki ga imata naloženega na Kitajskem. — Japonci hočejo Hankov docela izolirati. Kmalu bo spet prišlo do nove velike bitke med Kitajci in Japonci za posest Hankova. — Španska kriza povzroča diplomaciji nove skrbi. Angleška vlada vztraja na umiku vseh tujih prostovolcev iz Španije. Te dni je prišel italijanski poslanik v Londono, Dino Grandi. V Rim poroča o mednarodnem političnem položaju. — Ameriški letalec Hughes je pristal na polju iz New Yorka okrog sveta na parkskem letališču. — Francova vojska

In tako smo se že čisto približali Sulejmanovićevemu poprišču delovanja. Mladi padar si je zadal za nalogo in sveto dolžnost, da bo ozdravil nerodovitne žene, s pomočjo svojih nadnaravnih zmoglosti in magične številke 13. No, in ker je Suljo dobra duša in ker svojih sovaščanov noče skrbiti, računa svoje zdravljenje po ceni — vsaka ordinacija samo 13 din.

»Zdravljenje« je bilo v zvezi z zelo skrivnostnimi pogoji. V Suljovi hiši se je ordinacijska soba imenovala »čarobna soba«. V to sobo je — baje — 13 krat priletela božja ptica in iz nje izgnala satane, ki so se rajši naselili v udobnejšem stanovanju — v grešnih dušah brezbožnih Kosovljanov. V tej začarani sobi zdravi podjetni Sulja svoje nerodovitne pacientke.

Nerodovita žena mora zvečer priti k »preroku«, mu plačati za zdravljenje 13 dinarjev, potlej pa noč preživeti v začarani izbi. Točno čez 13 dni zanosi dete. Tako vsaj trdi prerok...

Sulji kupčija cvete bolj ko kakšnemu modernemu zdravniku. Skoraj vsako noč ima kakšno gostjo, ki bi rada dobila otroka, tako da ima dosti opravka. Krivico bi pa delali mlademu padarju, ako bi trdili, da se bavi samo z nerodovitnimi ženami. Med drugimi boleznimi posebno uspešno zdravi padavico.

se čedalje bolj približuje Sagunti in Valenciji. — Madžarska vlada je sklenila, da bo ustanovila poseben urad za vzgojo naroda. V ta namen namerava uporabiti vsa pomožna sredstva moderne tehnike. — Stalni svet MZ se bo v avgustu sešel na Bledu ali pa v Pragi. — Dr. Hodža, češkoslovaški ministrski predsednik, hoče pospešiti ureditev notranjih vprašanj. Češkoslovaška vlada bo še ta mesec predložila parlamentu vse nove zakone o ureditvi narodnostnega problema. — Romunija je bila doslej razdeljena na zgodovinske pokrajine. Zdaj bodo pa zgodovinske meje prejšnjih pokrajin odstranili in pogoltili enotnost države. — Španski vojni minister Prieto je v Barceloni baje sestavil novo vlado, ki naj bi se s Francos pogajala za premirje. V novi vladi so zastopniki republikanskih levčarjev in zmernih socialistov.

Na odprti progi je pomoči pustila 4letnega otroka neka gospa, ki se je pred kratkim vozila iz Beograda v Vinkovce. Med vožnjo je malo zadremala. Ko se je vlak ustavil, je mislila, da mora še izstopiti. Pograbila je otroka in odhitela z vlakom. V istem trenutku je pa spoznala, da se je zmotila. Hitro je stopila nazaj, v zmedji je dolžil svojo ločeno ženo in jo zato napadel.

Tele s šestimi nogami je povrgla krava posestnika Frančiškovi Perovi v Drijbi blizu Morav. Žival je zdrava in se normalno razvija. Vlomil je neznan vlomilec v trgovino trgovca Antloga na Arclinu pri Celju in mu odnesel več bal manu-fakturnega blaga, precej tobaka, vžgalice in jestvin. V trgovino se je priklatil skozi gostilniško okno. Trgovca je oškodoval za približno 10.000 din.

Roko je razmesarila cirkularka 26letnemu delavcu Mihi Kresniku v Stolarini v Teharju pri Celju. Ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Z visokega ograjda je padel pri zidanju neke hiše v Vrhu pri Zalcu 24 letni Franc Stvarnik in si v zapustju zlomil levo roko. Pri padcu se je tudi nevarno pobil po glavi.

Obledo krajevo kopalcem neznani tatovi. Te dni je policija aretirala 26letnega nezaposlenega delavca Stefana Verleta iz Poljčan, ko je v Ljubljani na starini prodajal svetlosivo moško obleko za 50 dinarjev. Fant je izpovedal, da jo je našel v nekem grmu pri Tomačevem. Pri njem so našli še neko drugo temnosivo moško obleko, ki pa zanjo trdi, da jo je kupil v Kranju od nekega neznanca za 60 dinarjev. Bržkone jo je ukradel kakšnemu kopalcu na Savi.

Pod voz je padel hlapec Jožef Strmšek v Mariboru. Konji so se mu namreč splašili in so tako naglo potegnili, da je Strmšek padel pod kolesa in se nevarno pobil po glavi, hkrati so mu pa kolesa zdrobila tudi obe roki.

Vse prste na desni roki je odrgal stroj 47letni delavki Uršuli Mihalčević v kartonažni tovarni v Mariboru. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Naš napredek

Novo elektrarno so blagoslovili te dni na Treski pri Skoplju. Blagoslovitvi je prisostvoval tudi gradbeni minister dr. Stošović in je v daljšem govoru napovedoval nova velika javna dela, kakor gradnjo novih tovarn, šol, modernih cest, ureditev in zgraditev pristanišč, izsušitev močvirij, reguliranje rek in hudournikov ter zgraditev novih mostov.

Automatične telefonske centrale bodo zgradili v Skoplju, Osijeku, Petrogradu, Kranju, Celju in na Sušaku. Razen tega nameravajo razširiti tudi avtomatsko centralo v Beogradu.

Novo tovarno celuloze bo zgradil ljubljanski tovarnar Fran Bonča v Vidmu pri Krškem. Gradbeno dela so se že pričela. Vsa glavna nova podjetja bo izključno v domačih rokah.

pa otroka pustila sredi proge. Na srečo so ga našli 3 minute pred prihodom drugega vlaka.

Krava je vdrila v brivnico v Bačkem Gradištu pri Novem Sadu. Peljali so jo s paške, na lepem je pa zagledala dve dečki, na rdečih predpasnikih in jo ubrala za njima. Deklici sta se zatekli v neko brivnico, krava jo je pa meni nič tebi nič ucvrla za njima, vendar ni naredila večje škode.

Svojo ženo je ubil 62letni Alija Ibrulj iz Počitelja pri Sarajevu. Ker mu ni hotela skuhati kave, je navalil nanjo s sekuro, ko je pa videl, kaj je storil, je skočil v vodo.

Z velikimi škarami je napadel svojo ženo in jo nevarno ranil duševno bolni tovarniški delavec Josip Tot iz Novega Sada. Zmešalo se mu je, ker mu je izginilo 3.000 dinarjev. Tatvine je ob-

Suljo božastnika samo krivo pogleda čez levo ramo in že izžene — hudobnega duha iz njega. Okoliški kmetje trde, da je res ozdravil dva padavičarja in od tistih dob je njegov ugled le še narasel.

Smolo ima pa lepi, mladi Sulja, da je preveč podjeten. Včasih se poda na nekakšno propagandna potovanja; tedaj vabi ljudi v svojo ordinacijo. Pred kratkim jo je Sulja mahnil v Priljuže obiskat nekatere svoje paciente. Med potjo se je pa seznanil s kmetičem Mirkom Vlahovičem. Zilica mu ni dala miru, da ne bi še njega osušil za 13 din. Natvezil mu je, da mu je žena umrla. Mirko se je zjutraj poslovil od zdrave žene, zato je hitro stisnil »preroku« zahtevani denar in teklen domov. V svoje veselje, a tudi v svojo jezo je našel ženo doma zdravo ko dren, še sledu ni bilo o kakšni bolezni.

Mirko je takoj ves ogorčen teklen po žandarje in ti so podjetnega Suljo obiskali kar v njegovem čarodajnem domu. Nič ni pomagalo padarjevo otepanje in izganjanje satanov, celo magična številka 13 je izgubila svojo usodno moč. Kakor sleherni drugi, je moral tudi Suljo oditi na stražnico, kjer so mu orožniki pošteno prerestali kosmato dušo.

dožil svojo ločeno ženo in jo zato napadel.

Tele s šestimi nogami je povrgla krava posestnika Frančiškovi Perovi v Drijbi blizu Morav. Žival je zdrava in se normalno razvija.

Vlomil je neznan vlomilec v trgovino trgovca Antloga na Arclinu pri Celju in mu odnesel več bal manu-fakturnega blaga, precej tobaka, vžgalice in jestvin. V trgovino se je priklatil skozi gostilniško okno. Trgovca je oškodoval za približno 10.000 din.

Roko je razmesarila cirkularka 26letnemu delavcu Mihi Kresniku v Stolarini v Teharju pri Celju. Ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Z visokega ograjda je padel pri zidanju neke hiše v Vrhu pri Zalcu 24 letni Franc Stvarnik in si v zapustju zlomil levo roko. Pri padcu se je tudi nevarno pobil po glavi.

Obledo krajevo kopalcem neznani tatovi. Te dni je policija aretirala 26letnega nezaposlenega delavca Stefana Verleta iz Poljčan, ko je v Ljubljani na starini prodajal svetlosivo moško obleko za 50 dinarjev. Fant je izpovedal, da jo je našel v nekem grmu pri Tomačevem. Pri njem so našli še neko drugo temnosivo moško obleko, ki pa zanjo trdi, da jo je kupil v Kranju od nekega neznanca za 60 dinarjev. Bržkone jo je ukradel kakšnemu kopalcu na Savi.

Pod voz je padel hlapec Jožef Strmšek v Mariboru. Konji so se mu namreč splašili in so tako naglo potegnili, da je Strmšek padel pod kolesa in se nevarno pobil po glavi, hkrati so mu pa kolesa zdrobila tudi obe roki.

Vse prste na desni roki je odrgal stroj 47letni delavki Uršuli Mihalčević v kartonažni tovarni v Mariboru. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Letna skupščina Zveze za tujski promet

30. junija dopoldne je bil v dvorani zbornice za TOI redni občni zbor Zveze za tujski promet. Zborovanje je otvoril predsednik zveze dr. Rudolf Marn in podal nekaj izjav o delovanju zveze v preteklem letu. Med drugim je omenil, da je bilo preteklo leto leto reorganizacije Zveze. Zveza je razširila svoje delovanje v komercialnem in propagandnem delu. Uspehi niso izostali. Zveza je ustanovila informacijsko pisarno na Korenskem sedlu, v Kranju, v Planini in na Jezerskem. Enake pisarne bodo odprli tudi v Bohinjski Bistrici, Kamniku in na Ljubelju.

Statistika tujskega prometa pravi, da je leta 1937 obiskalo Slovenijo 190.672 gostov (leta 1936. 178.566 gostov), nočnin je bilo 988.552 (966.200). Jugoslovenov je bilo 134.539, drugo odpade na tuje. Med njimi so na prvem mestu Avstrijci (17.293), nato Nemci (13.625), Češkoslovaki (6.300), potem Italijani (5587), Madžari, Angličani, Francozi, Poljaki, Bolgari, Romuni, Grki, Švicarji, Američani itd.

Med letovišči in zdravilišči je imel Bled največ gostov: 17.985, nočnin pa 132.423. Na drugem mestu je Rogaska Slatina s 7696 gosti in 107.597 nočninami.

Na skupščini so razpravljali tudi o novi progi Sevnica—St. Janž, ki jo bodo baje v jeseni izročili prometu. Razpravljali so tudi o tem, da bi Zveza podprla akcijo doletskih občin, da bi se proga Trebnje—St. Janž zboljšala in bi tako dobili boljše zvezo Srednje Evrope z Jadranom. Razpravljalo se je nadalje o tem, da bi slovenska letovišča in kopališča dobila iste ugodnosti v pogledu znižanih voznišnih kakor morská, weekend-karte naj bi pa veljale tudi o praznikih.

Na kolesu je omedlel železniški uradnik Franc Dežman iz Ruš. Na lepem se mu je zvrtilo v glavi in je padel na tla. Na srečo se ni hudo pobil.

Vso vas je razburila poroka nekega Ivana Kupreša in vaške lepote Marice Hrčičeve v Rakovici pri Samoboru. Nevestin oče ženina ni maral in mnogo vaščanov je bilo na njegovi strani, precej jih je pa držalo tudi z ženinom. Pogosto je med obema taborem prišlo do preprirov, največ pa kajpak na dan poroke. Te dni sta se mlada zakonca ločila, bojeviti vaški duhovi se pa še zdaj ne morejo pomiriti.

Sredi poletja napadajo volkovi stajo po bosenskih planinah in povzročajo revnemu prebivalstvu veliko škodo. Največ škode so zveri naredile posestnikom iz Roztošnice, Teočaka in Ražanjia. Volkovi so tem revnim kmetom poklali v nekaj tednih več ko 70 glav živine. Ljudje že dolgo let ne pomnijo, da bi se po bosenskih planinah pojavljali volkovi sredi poletja v tako velikem številu.

Roparski napad na natakario Ivanko Debevečovo je te dni izvršil neznanec v gostilni pri Čadu pod Rožnikom v Ljubljani. Neznanec je Debevečovo napadel, ko je okoli 23.30 ure zapirala hišna vrata. Planil je k njej iz pod kovanca, ji iztrgal leseno ekledico s 300 dinarji gotovine in pobegnil v gozd. Natakario je zakrčila na pomoč in je napadalca tudi zasledovala, a ropar je kmalu izginil v gozdu.

Ponesrečil se je v rudniku Hudi jami pri Laškem 34letni delavec Ivan Črešnjar. Stisnila sta ga dva jamska vozčka in mu zmečkala desno roko.

Policije se je zbal 28letni nezaposleni delavec Ramo Duratović iz Pešgrada (Bosna). Fant se je namreč hotel kot zastojnik pripeljati iz Skofje Loke v Ljubljano. Do St. Vida je šlo gladko, tu ga je pa sprevodnik zasadel in mu celo zagrozil, da ga bo v Ljubljani izročil policiji. Tega se je nesrečni delavec tako prestrašil, da je v Dravljah na lepem planil k vratom in skočil iz drvečnega vlaka. Vse pobit in krvav je obležal tik železniške proge z zlomljeno roko in nogi in z nevarnimi ranami na glavi. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

Državni davčni dohodki so se v aprilu in maju v splošnem ugodno razvijali. Donos neposrednih davkov je znašal 415,2 milijona dinarjev, donos državnih trošarin 168,2 milijona dinarjev, donos carin pa 181,6 milijona din. Tudi monopolski dohodki so se zvišali na 333,2 milijona dinarjev. Dohodki državnih železnic so znašali 373 milijonov dinarjev, dohodki pošte telegrafa in telefona so dosegli 91,9 milijona dinarjev, dohodki državnih rudnikov so se pa dvignili na 56,4 milijona dinarjev.

Toča je uničila v četrti ure kmetom na Bizelskem pretekli teden vse, kar so s težkim in dolgotrajnim delom posadili. Bizelske občine bodo to katastrofo pomnile še vrsto let. Obupani kmetje rešujejo trto in kar se še sploh rešiti da. Težko prizadetim kmetom bo treba takoj priskočiti na pomoč.

Pripovedka iz resničnega življenja

Zaradi pripovedke iz resničnega življenja se bo moral zagovarjati na sodišču sarajevski profesor Dušan Djurovič. Še januarja je objavil v sarajevskem »Pregledu« pripovedko »Spoznanje Jelusa Dubića«, kjer prikazuje nekega osla in pripoveduje, kaj vse je ta ubogi osel videl in slišal o podeželski črnogorski gospodi. V tem delu sta se pa čutila prizadeta narodni poslanec Mihajlo Bošković in župan v Danilovgradu in sta profesorja Djuroviča tožila. Le-ta je pa dejal, da so osebe v njegovem delu vsakdanja pojava v našem podežlju. Sodniki so se znašli pred težavno nalogo, ker doslej še sami ne vedo, kako naj vso zadevo presodijo, da bo volk sit in koza cela.

Osebnosti

O Poročili so se: V Ljubljani: Dušan Mazzon, učitelj iz Mokronoga, in Dana Jordanova, zasebna uradnica iz Ljubljane; Josip Capponi, profesor na gimnaziji v Virovitici, in Mila Čerinova, profesorica na isti gimnaziji; Ivan Slabanja, uslužbenec v Jugoslovanski tiskarni in Tini Mandijeva iz Mosta. — V Slovenj Gradcu: Edo Horvat, prokurist tvornice Ornik in Mitrovič iz Dravograda, in Anka Vrbornjeva, trgovska sodravnica iz Slovenjgradca. — Novoporočencem iskreno čestitamo!

Umrli so: V Bačnem pri Celju: 68letni posestnik Franc Trupej. — V Celju: 58letni zidar Franc Zupanc iz Letuša pri Braslovcah. — V Krasu pri Petrovcah: 62letni upokojen pehotni narednik-vodnik Ferdo Skok. — V Krškem: 84letna Marija Stancercerja. — V Mariboru: 58letni upokojeni strojevodja Karel Kunšek; 69letni upokojeni zvanik dr. žel. Peter Radaj; 51letni inženir Josip Močnik iz Ljubljane. — Pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah: Jožef Bauman, trgovec in posestnik. — Pri Sv. Ožboltu ob Dravi: Milka Jurčeva, roj. Kutinova. — V Šoštanju: državni upokojenec Mihael Kosi. — Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Specialni atelje
za okvrenje slik in gobelinov
JULIJ KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova ul. 4

Viteštvo je še zmerom v veljavi

(bK-I) London, junija

Te dni se je pred londonsko poroto končal proces o tragičnem in skrivnostnem umoru, ki je zelo razburkal vrle Angleže.

Georgina May-Casserleyeva je vzrasla s štirimi brati in sestrami v hiši svojih staršev v Guildfordu. Tam je hodila v šolo in ko jo je končala — še pravi otrok — se je poslovala od staršev, ker je videla, kako težko preživlja tako veliko družino. Šla je k neki teti za služkinjo, po njeni smrti je pa dobila službo prodajalke pri nekem zlatarju. Medtem se je razvila v zelo dekle, ki ji ni manjkalo oboževalcev.

Neki večer je šla na ples, in tam se je seznanila s Percyjem Arturjem Casserleyem. Prijateljstvo z dokaj starejšim gospodom je trajalo štiri leta, potem jo je pa Percy zaprosil za roko. Kupil je Georgini vilo v Wimbledonu, razvajal svojo mlado ženo na vse načine in jo obdal z vsem razkošjem, ki si ga je mogel privoščiti pri svojem bogastvu.

Sanje o materinski sreči

Georgina bi bila srečna, če ne bi vsa ta leta, odkar je bila poročena, silno hrepenela po nečem, čemur se je njen mož trdovratno upiral. Zela si je namreč otrok. Materinska sreča se ji je zdela najbolj vzvišena na svetu. Zato je kmalu prišlo do nesoglasja med zakoncem in Casserley je začel živeti svoje nekdanje samsko življenje. Vdajal se je pijaci in je grdo ravnal s svojo ženo, velikokrat celo vprico poslov; zato je bila vsa služkinja na strani mlade žene.

V tem času, polnem trpljenja, je Georgina spoznala nekega Edvarda Royala Chaplina in ga vzbujala. Mlad mož je čedalje pogostejše zahajal h Casserleyevim in tudi Georgina ga je pogosto obiskovala; njena sobarica je pa prenašala njuno ljubezensko pošto. Toda nista se dolgo uživala svoje sreče, ko je Georgina začutila, da bo postala mati. Priznala je to svojemu možu, ta jo je pa surovo pretepel. Ker se je bila nadaljnjih nasilstev svojega moža, je zbežala s svojo sobarico Lydijo Scottovo k svojemu ljubčku, Chaplinu je sklenil, da bo Georgino rešil tega pekla.

Novodobna bolezen

(ka) Praga, julija. Ze pol leta sta bila zaročena in namesto, da bi svojo zarochenko razvajal z nežnostmi, ji je venomer dopovedoval, da mora duševno delavce in mož, ki nosi veliko odgovornost, svojo izobrazbo izpopolnjevati z obilnim čitanjem. Da bi ji dokazal, kako je stvar resna, je čital celo taktak, ko sta bila skupaj in pri tem docela pozabljal na ljubezen in nežne besede. Zarochenka je pa mislila in mislila, kaj naj vse to pomeni.

V medenih tednih je mladi zakonski mož čital nekaj manj in zdelo se je, da ga bo veselje nad lastnim domom strasti do čitanja čisto ozdravilo. Nežen je bil in strasten, in ko se je vrnil iz pisarne, ni svoje žene niti za trenutek pustil same. Venomer ji je kaj pripovedoval...

Po enem letu zakona je pa na lepem spet privrela na dan njegovo dolgo zadrževanje strasti do čitanja. Bral je ko se je prebudil, med oblačenjem, med jedjo, po jedi, pred spanjem in ponoči. Mlada žena si ni znala pomagati. Karkoli je storila, da bi moža te prešmentane bolezni ozdravila, je stanje še poslabšalo. Nobenega pogleda, nobene besede in nobene nežnosti ni več imel zanj. Če ga je proslila, da bi se z njo vendarle malo pozabaval, je zmalaj z glavo ali si je pa zatislil ušesa. Zato je žena kajpak vložila tožbo za ločitev zakona in je v njej ko vzrok navedla, da jo mož zanemarja in ji jemlje njene zakonske pravice — vse zgolj zaradi »nevarne norosti do čitanja«.

Sodnik se je potrdil, da bi zakonski par spravil in nazadnje se mu je to tudi posrečilo. Mož je obljubil, da si bo program čitanja razdelil tako, da njegova žena, ki jo vendarle ljubi, ne bo pri tem prav nič prikrasana. Ko ga je sodnik vprašal, zakaj je bil za čitanje tako vnet, je dejal, da ni hotel izgubiti niti trenutka, čeprav je star šele 40 let. Čitanje je bilo pač njegova najljubša ljubezen. Ko je pa pogledal svojo ženo, je malo pomislil in jo... poljubil.

Župnik na kolesu

(ka) Boston, julija. Originalen mož je angleški duhovnik Charles A. Roach, župnik pri St. Botolphu v Bostonu. Pred štirimi meseci se je namreč pisмено dogovoril z župnikom anglikanske cerkve v Bukarešti, da bo imel 1. julija mašo v anglikanski kapeli v Ploestiju. Tega dne se je zbrala v kapeli tudi angleška kolonija glavnega detrolejskega mesta in vse Prahove. Z zamudo samo četr ure se je duhovnik pripeljal na svojem kolesu, ki je z njim odinil iz Bostona 9. junija. Svojo pridigo je začel s prošnjo, naj mu oprostite, češ da je vse natanko preračunal, a je imel v Bukarešti ne-

Še isti večer — 22. marca t. l. — je šel h Casserleyu. To kar se je zgodilo med njegovim sestanekom z možem njegove ljubice, je ostalo zavito v temo. Znano je le to, da so drugi dan našli Casserleya mrtvega na tleh pred njegovo pisalno mizo.

Sodna preiskava

Sodna komisija je zaslišala pokojnikovo ženo in vso služinčad. Georgina in njena sobarica sta previdno zamočali sestanek obeh mož. Sodeč po raznih okoliščinah na kraju zločina, je utegnili biti po sredi roparski umor, in v tej smeri je tudi tekla nadaljna preiskava, podprta z izpovedbami pokojnikove vdove in njene sobarice. Toda še isti večer so razne okoliščine obrnile sum v drugo smer, tako da so naposled aretirali Georgino, njeno sobarico in Chaplina.

Chaplina so obdolžili umora, mrs. Casserleyeva so pa obtožili, da je s svojim pričevanjem zavajala oblastva v zmoti. Proces je trajal več dni; med obtožnostjo je bil do malega samo ženski svet. Ker za umor ni bilo nobenih prič, je obtožba slonela zgolj na domnevah, toda Chaplin si je krčevito prizadeval, da jih ovzre.

Po njegovi izpovedi je med njim in umorjencem prišlo do prepira. Casserley je potegnil samokres, Chaplin mu ga je hotel izvit iz rok, v tem se je pa samokres sprožil in strel je zadel Casserleya samega.

Simpatije na strani obtoženca

Simpatije občinstva so bile zaradi obtoženčevega viteštva na njegovi strani, pokojnega Casserleya so pa vsi obsojali. Sodišče je obsodilo Chaplina na 12 let ječe, in sicer ne zaradi umora, ampak zaradi uboja. Georgina je pa dobila samo 11 dni zapore. Svojo kazen je že odsedela v preiskovalnem zaporu, zato so jo takoj izpustili. Chaplin je obsodbo mirno sprejel; hladno in z dvignjeno glavo je odšel iz sodne dvorane. Potrlo ga je šele sporočilo, da mu je prejšnji dan oče umrl.

Tri dni nato ga je v zaporu obiskala mrs. Casserleyeva, da se od njega poslovijo za dolgih 12 let. Ves ta čas bo čakala na očeta svojega otroka.

zgodo in si je ranil roko. Duhovnik je mož tridesetih let, in ker nosi kratke platnene hlače in kratke nogavice, mu ne bi nihče prisodil, da je duhovnik. Tudi zato ne, ker mojstrsko obvlada kolo. Iznašel je napravo, ki z njo lahko osemkrat menja hitrost. En mesec v letu preživi župnik Charles A. Roach na kolesu, da potuje po tujih deželah in spozna tuje narode. Prtljaga, ki jo nosi s seboj, vsebuje vse potrebno, torej poleg njegove duhovniške obleke tudi higienske predmete, čajnik itd. (celo zobna ščetka je zložitljiva) in tehta samo 18 kg.

V lincolnski bolnišnici na Angleškem imajo kaj nenavadnega bolničnika: triletnega Tarensa Steefena, ki nad vse rad je — varnostne sponke, prstane, peresa, žeblice, igle itd. Kajpak so ga že večkrat operirali, a tudi operacije mu še niso pokvarile čudnega teka. Kajti, ko ga je te dni prišel v bolnišnico oče obiskat, je mali Tarens hitro posegel po njegovem ščipalniku in ga kakor bi mignil pogoltnil...

Ne mislite, da so zgodbe o trmastihih ostrih izmišljene. Trmo »pohlevnih dolgoživcev« je moral te dni neki nemški kmet preizkusiti na lastni koži. Z oslikom sta se vračala z njive domov, a sredi ceste se je žival na lepem ustavila in ne prošnje ne grožnje jo niso spravile z mesta. Še manj pa udarci, ki jih sprva kajpak ni bilo malo. Ker si kmetič ni znal drugače pomagati, je oslička izpregel, ga naložil v voz, sam pa potegnil voz s trmastim sivcem domov. Pametnejši odneha...

Onstran »velike luč« res ni ničesar več nemogočega. Te dni se je poročil 80-letni stari Smith z 25-letno Elizabet Shavovo. In da je bila poročna komedija se pikantnejša, ju je zvezal za življenje starčev sin, 50-letni duhovnik evangelske cerkve. In pozorišče? Kajpak Hollywood...

Varnostne naprave imajo dve strani. Po eni strani so neprekosljive, zanesljive in ne vem, kaj še vse, po drugi strani se je pa že pogosto izkazalo, da se o prvi priložnosti izkažejo kot pomanjkljive. Tako je neki ameriški župan dal v svojo pisarno vdelati napravo, ki je takoj pokazala, ako je imel kdo izmed obiskovalcev njegove pisarne samokres pri sebi. Če je namreč stopil v sobo človek, ki je imel pri sebi večjo mno-

Zjutraj

za lepoto —

Zvečer

za zdravje!

Zato zjutraj, zlasti pa zvečer

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Noči prebije duhovniški turist na prostem v svoji spalni vreči. Preko Češkoslovaške, Poljske in Madžarske je prišel v Romunijo in je izjavil, da sta Romunija in za njo Češkoslovaška najcenejši turistični državi. Pravi, da je na dan izdal na Poljskem 4,6 (angleških) šilingov, na Madžarskem 4,5, na Češkoslovaškem 4,4, na Romunskem pa 3,6 šilingov.

Vrgli so ga na cesto — skozi okno 3. nadstropja

n. Nica, julija.

Sinja francoska obala ima spet novo skrivnost. Tokrat se ta temna zadeva sicer ne tiče slovite igralnice v Monte Carlu in ne prevečanih sleparjev, pač

pa nekega nedolžnega angleškega milijonarja.

V nekem razkošnem hotelu v Nici se je te dni vnel mlad parček; 33-letni dr. Reegby iz Londona in njegova mlada žena. Nekaj dni nato sta se priselila k njima tudi neki angleški milijonar in njegova žena, Reegbyjeva sorodnica. Zdelo se je, da se mlada para med seboj izvrstno razumeta. Pa ni bilo tako.

Te dni se je iz njihovega stanovanja

že ob 4 zjutraj zasilal hud vik in krik. Drugi gostje v hotelu so sprva menili, da si je milijonar privoščil preveč dobre kapijice in da bo ropot kmalu utihnil. Razgrajanje pa ni pomenilo. Tedaj je pa neka gospa — tudi letoviščarka — stopila k oknu, da bi sumne sostanovalec oštela.

Opazila je pa nehoti nekaj nenavadnega in groznega. Na lepem se je v tretjem nadstropju, v milijonarjevem stanovanju, okno odprlo na stečaj in skozi okno je kakor vreča priletelo telo mladega milijonarja. Padlo je na trdi tlak 3 nadstropja niže...

Ko so prihiteli reševalci z rešilnim vozom, je bil milijonar sicer še živ, a že brez zavesti. Njegove poškodbe so bile tako hude, da je koj nato v bolnišnici izdihnil.

Nihče ni mogel verjeti, da bi se tako mlad, življenja poln mož sam poglaval v smrt. Zato je policija takoj prišla zdravniku Reegbyja in njegovo ženo. Posebno sumljivo je to, da sta Reegbyjeva ravno z vso hitrico pripravljala kovčke, ko je policija vdrla v njuno stanovanje. Vsa zadeva je sicer še zavita v skrivnostno temo, a vse kaže, da bodo nenavadni zločin — drugo pač ne more biti — prav kmalu razjasnili.

Nevarna služkinja

(n) Pariz, junija. Te dni se je pariški policiji posrečilo razkrinkati in aretirati veliko vlomilsko tolpo iz Marseilla, tolpo, ki ima na vesti več velikopoteznih vlomov v francoski prestolnici. Tički so padli pravil v roko čisto slučajno; nehoti jih je izdala njihova sodelavka, ki si je služila svoj kruh v imenitnih pariskih hišah na videz kot poštna služkinja; ker je imela ponarejena »odlična« spričevala, ji ni bilo težko menjati službe.

Dekle je bilo pa v resnici ena najbolj prevečanih članic vlomilske tolpe. V bogatih hišah si je najprej do dobrega ogledala vse navade, si priskrbelo hišni ključ in ko je »teren« dobro pripravila, je po telefonu poklicala tolpo iz Marseilla. Ti so prihiteli »na delo« in v nekaj urah stanovanje tako izropali, da se je zdelo, kakor da bi se bil njegov lastnik preselil.

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Žino jekla ali železa, je rdeča lučka pri napravi začela zeleno. Prva žrtev varnostne naprave je bila neka stara gospa. Nevarna lučka je kazala zeleno, a gospa županu nikakor ni mogla dopovedati, da je nedolžna. Pričeli so jo preiskavati, a namesto jeklenege samokresa so našli pri njej samo — jekleni steklenik, ki je v njem tičalo njeno obilno telo. Dvakrat uboga gospa...

Ne samo v Afriki, tudi v Evropi in celo pri nas lahko se kupiš ljubko ženko na trgu, kakor konjčica ali košaro sadja. Tak kup se ti obeta na vsakoletnem sejmu v Kraljevem na ciganskem trgu. Kajpak kupujejo tu samo cigani svoje bodoče žene. Letos so bile cene primerne »križico«. Najlepšo, komaj 15-letno ciganci »Ružo« so prodali za 320 dinarjev. Pravijo, da »bi šla« njega dni takšna lepota za težke tisočake...

Menda je ni stvari, ki bi se je tatovi ne lotili. V Turinu na Italijanskem so tatovi iz neke cerkve ukradli — zvon. Ko je zjutraj prišel cerkvenik nad zvonit, je opazil, da je zmanjkala vrva, a ne samo vrva, z njo pa tudi zvonovi. Tatovi so morali biti izvrstno organizirani, kajti njih delo ni bilo lahko, saj je tehtal zvon okrog 70 kil.

V afriškem mestu Marianu so imeli te dni kaj neljube goste. V mesto je namreč vdrla 200 opice; po divjane živali so temeljito opravile svoje delo. Ljudje so se prestrašeni poskrili; ko so si čez čas spet upali na plan, da bi pogledali, kaj opice delajo, so opazili smešnotragične prizore. Najbolj so se ljudje smejali 60 opicam, ki so vdrla v kavarno in se do nezvesti napile. Zdaj so imeli ljudje vsaj enkrat priložnost videti, kako grdo je, če se opije žival in

koliko grše torej, če se opije »krona stvarstva«, človek. Oblasti bodo odsej za vsako ustreljeno opico plačale dva funta.

Pravijo, da ribiči neradi izpuste svoj plen in prav imajo, saj morajo navadno dolgo čakati nanj. Ne vem pa, če je že kdo ravnal tako pogumno, kakor mlada Američanka miss Proctorjeva. Te dni je ribarila in ujela na trnek tako veliko postrv, da je ni mogla izvele. Pogrnala se je torej za njo v vodo in čez nekaj sekund je vsa mokra in pokrita z vodnimi ovijalkami priletkala do brega z kili težko ribo. Da, da, Američanke niso kar tako, kar ujamejo, ne spuste več...

Po dolgih tednih brezuspešnega iskanja se je naposled Londončanom posrečilo, da so našli dekle, ki bo lahko igrala vlogo kraljice Viktorije v neki veličastni novi zgodovinski drami. Pogoji za to vlogo so bili zelo težki. Poleg talenta je morala biti bodoča igralka podobna slavni kraljici in morala je imeti — zelo tenek stas. Zgodovina namreč trdi, da je imela kraljica Viktorija tedaj, ko je zasedla prestol, samo 45 cm širok stas. »Kraljico« z osjim stasom bo igrala gospodična Monika Bealigova, ki ima samo 2 cm širji stas ko kraljica Viktorija. Pač angleška doslednost...

Amerika bo počela rekorde na vseh poljih. Tako se je zadnjega junija samo v New Yorku v enem dnevu poročilo 600 parov. Letos je bil navajen na poročne urade zelo velik, in sicer zato, ker je z julijem stopil v veljavo zakon, ki pravi, da si bo moral dati vsakdo, ki se bo hotel poročiti, pred poroko preiskati kri. Te preiskave se Američani in Američanke očitno tako boje, da so rajši kar hitro poskakali v zakonski jaram.

Zdaj sedi premetena služkinja v preiskovalnem zaporu in obeta se ji lepa kazen, tako da bo imela časa dovolj za premišljevanje, ali ne bi bilo boljše, če bi živela samo od poštno prislužnega denarja.

Tudi cariniki znajo igrati šah

Budimpešta, julija. Na romunsko madžarski meji je odkril te dni neki bistroumni carinik dva prevejana ti-hotapca, ki sta hotela na nenavadno prebrisan način čez mejo vtihotapiti dragulje. Ko je carinik vstopil v neki oddelek 2. razreda, je opazil, da sta v njem dva popotnika tako zatopljena v igro šaha, da ga še za mar nimata. Na razna obvezna vprašanja sta popotnika le malomarno odmahnila z roko in pokazala na že odprte kovčke.

Carinik se pa ni zmenil za že pripravljene kovčke, ampak je takoj pograbil eno izmed šahovskih figuric in si jo pobliže ogledal. In res je kmalu opazil, da so figurice votle, v njih notranjstvi pa — dragulji. Kajpak so oba strastna igrata kraljevske igre takoj aretirali.

Le kako je mogel premeteni carinik na prvi pogled opaziti, da je igranje šaha samo preteza? Čisto preprosto: sam dobro igra šah in zato je koj opazil, da stoji figure na šahovnici kar tjavdan, brez slehernega reda. Kot carinik in kot dober igrač šaha je tudi takoj vedel, kaj to pomeni.

Posekali so 1000 let staro bukev

(r) Milano, julija. V Mezzocorona v bližini Trenta so te dni posekali 35 m visoko bukev s premerom 2 m. Iz nje so sežagali 25 m³ drv. Izvedenci so ugotovili, da je bila to najstarejša bukev v Evropi. Cenijo, da je bila stara tisoč let.

ŠIROM PO SVETU v 58 vrsticah

Največjo ladjo na svetu građe zdaj na Angleškem. Imenovala se bo »Queen Elizabeth« in bo še večja ko »Queen Mary«. — Skušnje za kolesarje bo uvedla carigradska policija. — Angleški potniški parnik »Ascania« je te dni na poti iz Montreala v London na neki pečini nasledel; 360 potnikov so rešili, ravno tako tudi tovar zlati in vrednosti poldruga milijona dolarjev, parnik je pa voda zelo poškodovana. — Z brzino 160 km na uro bo vozil poseben vlak na progi Köln—Berlin—Hamburg. V tem »bliskovitem« vlaku je prostora za 264 popotnikov. — Arzenal za francoska veleletala namerava zgraditi francoska vlada v Limogesu. — Schmeltinga so že vkrcali v parnik »Bremens«, ki ga bo popeljal v Nemčijo. — »Kraljica tenisa«, slavna Francozinja Suzana Lenglenova, je te dni umrla. — V četrtri siromakov v Bukarešti je izbruhnil te dni hud požar in upepelil 15 hiš; 30 siromašnih družin je ostalo brez strehe. — Vlak s 1000 izletniki je iztril na progi iz Gleiwitza v Ratibor. Trije izletniki so bili hudo ranjeni, osem laže ranjenih, sprevodnika je pa žareč premog pri sunku nevarno ožgal. — Nove Zeppelinove znamke bo ta mesec izdala nemška državna pošta. — Slovito katedralo v Reimsu, ki so jo v svetovni vojni razdejali, so v nedeljo vnovič blagoslovili popolnoma prenovljeno. — 530 žrtev prometnih nesreč v dveh dneh so te dni zabeležili v New Yorku; v Ameriki so namreč te dni praznovali narodni praznik neodvisnosti. — Italijanskega dirkalnega konja »Nearea« so te dni prodali za 60.000 funtov, okrog 12 milijonov dinarjev. — Na polet okrog sveta se je podal kalifornijski milijonar Howard Hughes. Odletel je iz New Yorka, čez Atlantik v Pariz; od Londona bo letel dalje, tako da bo obletel vse zemljo. — Cerkev brez zvonov so zgradili v Katovicah na Poljskem; namesto zvonov imajo gramofonske plošče z ojačevalci. — Svoj drugi veliki zrakoplov gradi Amerika; polnjen bo s helijem. — 177 km italijanskih železnic bodo v kratkem priključili elektrificiranem program. — Haile Selassie je v tožbi z neko angleško družbo dobil 10.000 angleških funtov, okrog 2 milijona dinarjev.

ZRČALO

naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki
plačamo 20 din

Neizrabljena lepota

Pravijo, kako lepa je Postojnska jama, kako lep je Trst, kako lepa je Italija, sploh tujina — lepota sveta. Toda naša ljuba kraljevina, kako malo jih upošteva njeno krasoto! Pa ni čudno, saj smo mogoče krivi sami.

V nedeljo jo mahujemo na izlet v Zupanova jama pri Grosupljem. Toda kakšno presenečenje: slaba cesta in brez vsakih markacij, tako da smo zašli. In ko pridemo v jama: kakšna krasota, res čudovito, a slab vodnik, da te vse mine. Upam, da bo naša banovina kmalu poskrbela za lepo cesto in napravila potrebne kazipote v ta lepi kraj.

Enkrat o dobri vzgoji

V »Zrcalu« vedno pišejo, da je mladina brez srčne kulture in neolikana, a nedavno me je majhen dogodek na cesti prepričal, da se tudi še danes najde mlad človek, dobro vzgojen in nepokvarjen.

Šla sem po promenadni cesti. Roke sem imela polne malih zavrtkov in še par knjig pod pazduho. Nasproti sta mi prišli dve mladi, lepi gospodični v svetlomodrih oblekah. V hipu, ko smo se srečali, mi je zdrknil zavitek iz rok in padel na tla. Preden sem se utegnila skloniti in ga pobrati, je priskočila ena od omenjenih gospodičen, se mi nasmehnila in mi ga dvignila. Bila sem tako presenečena, da sem se še zahvaliti pozabila. Vse skupaj je trajalo samo dve sekundi, a prepričalo me je, da se tudi v Celju dobi dobro vzgojena mladina, ki se ne sramuje pomagati bližnjemu, čeprav je ta bližnji slučajno v delavni obleki in preobložen z malimi zavrtki.

Hvaležna

Takšni so ljudje

Nekateri ljudje žive menda od nemumnosti drugih. Tako stanujejo neke blizu ljudje, ki so sami dovolj revni, vendar jih hišni gospodar izkorišča.

Primerilo se je namreč, da je morala hišna gospodinja v porodnišnico. Ker pa sama ni imela dovolj čedne obleke, si jo je izposodila pri stranki. A namesto, da bi jo vrnila, ko je prišla nazaj, jo sedaj sama nosi ob nedeljah in praznikih. Ali si pa izposodi gospodar steklenico črnika. Ko jo vrne, je prazna!

Čudno se Vam zdi, kajne, da ljudje, ki imajo hišo, tako delajo. No, tista hiša sploh ni hiša. Izdelana je samo v surovem stanju, okna in vrata niso pobarvana in stranišče nima niti vrat. Vode in elektrike ni. Toda ti ljudje so imeli neke na kmetih lepo domovanje, pa so vse pogladi ali kakor pravijo — »zažrli« —. Sedaj izkoriščajo še revne.

Deželanka

Vzgojo dobiš doma

Dogodek se je odigral v neki znani gostilni našega trga. Zbrano je bilo večje število gostov. Prišlo je do prerekanja. Ne dolgo potem si lahko opazil kaj mučen prizor.

Na mizi je ležal neki tovarniški delavec, okoli njega je pa stalo več gospodov in ga pretepalo. To še ni tako hudo, kakor to, da je nedolžnega, onemoglega delavca neki boljši gospod celo ogrizel in to akademsko izobraženi gospod, ki je v našem trgu na višjem poklicnem mestu. Delavec se je moral po tem dogodku zateči k zdravniku.

Nekaj dni po tem je pa dotični boljši gospod besedno napadel še zdravnika, ki je izdal delavcu zdravniško izpričevalo. Med drugim je dejal: »A, vi ste tisti, ki ste mu izdali izpričevalo, da me sedaj terja za odškodnino?«

Vaša čitateljica

Berlin, julija. Že od marca sem manjka sleherni poročilo o skrivnostno izginoli šolski jadrnici »Admiral Karpfanger«. To pa ni edini primer, da so ladje brez sledu izginile na daljnih potih po neskončnih morjih.

V pisarni brodarke družbe je že nekaj tednov sem venomer brnel telefon. Zmerom ista vprašanja so terjala zmerom iste odgovore: Kaj je z »Anglo Australian«? Kje je ladja? Kaj je s torvorom? Kaj je — Bog nam prizanesi — predvsem z 38 možmi posadke? Zunaj v čakalnici so na oblačinjenih stolih sedele žene z majhnimi otroci v naročjih. Srepa so gledale daleč na morje, da bi videle, ali se na obrežju še ni pojavila znana silhueta ladje. Otroci so vekali, žene so si pa z rokami otirale solze. Neki starejši uradnik je vstopil v čakalnico. Sam je bil na morju več ko kakšen star pomorščak. Na Kapu Hornu je baje komaj ušel smrti.

»Vse smo preiskali, ladja je bila dobra. Kotel je bil v redu, čuvaji so bili na svojih mestih. Čolni v redu. Tudi vreme je bilo ugodno.«

»A kje so naši možje?« je spraševalo 38 od strahu izčrpanih žena. Otroci so se drli. »Kje so naši očeti?«

»Ko bi mi to vedeli, ljuba žena. Ladja Anglo-Peruvian je tri dni iskala svojo sestro, po vsaki ceni bi jo morala srečati, pa je ni. Vse ladje na oceanu smo prosili naj nam pomagajo, a vse, kar smo doslej poskusili, je bilo zaman. Ničesar nismo slišali, ničesar, prav ničesar. Morje je ladjo pogoltnilo. Najbrže jo je kar v trenutku potegnilo v neskončno globino. Niti čolna, niti bruna, niti krpe ni ostalo na morju kot žalostni dokaz. Izginila je.«

Žene so jokale, a upanja še niso zgubile.

Zavarovalna družba je ladjo zapisala med izgubljene.

Žene so se zmerom upale.

Saj to vendar ni mogoče, da bi cela ladja, vseh 38 družinskih očetov kar tako izginila. Tako neusmiljeno morje spet ni.

A morje je neusmiljeno.

Kako skrivnostno je to. Človeška učenost je iznenada odpovedala. Ladje izginjajo. Kljub vsej tehniki sporočanja ne ve nihče, kje so ostala na neskončnem daljnem morju.

Prišlo je: na desetisoče ladij vsak dan odplove iz pristanišč in se vrnejo natanko tisti dan, ki ga je človek že vnaprej določil.

Ladje, ki se nikoli več ne vrnejo...

Nekaj aprilskega večera je odplul iz Hamburga majhen angleški poštni parnik »Calders«. Ni imel dolge poti. Vozil je samo od Hamburga proti Hullu, angleškemu petrolejskemu pristanišču. Plul je tja in nazaj ko kakšen omnibus med severnim morjem in prelivom. Kapitan in vodja ladij na Labi so se poznali. Kadili so skupaj. Pri Labi III je vodja odšel s krova. »Good bye.«

Drugi dan so ladjedelci lahko počivali v Hullu, kajti njihov omnibus je imel zamudo. Nekam tesno jim je bilo pri srečanju. A kaj neki naj bi se zgodilo? Saj v prelivu ni slabo vreme. Bo že prišel.

In vendar ni nikoli več prišel.

LADJE, KI SE NISO NIKOLI VRNILE

Našli so samo razbitine. O mali posadki, tega tisočtotskega parnika pa ni bilo niti sledu.

Kaj se je zgodilo? Kdo naj to ve? Domnevali so le, da so eksplodirali kotli.

O Božiču l. 1928. je izginil danski šolski parnik »Kjöbenhavn«. Na ladji je bilo 80 kadetov. 28. septembra je odplul iz domovine tja v Buenos Aires. 14. decembra so naravnali sidra v smeri proti Avstraliji. 21. decembra so iz ladje brzojavili, da je vse v najlepšem redu. Odtlej pa ni bilo nobenega sporočila več.

Parnik je bil dober, dobro zgrajen, vodili so ga pa možje, ki so morje dobro poznali. Leta in leta so iskali sledi, zmerom pazili, če bo kje priplavalo kakšno raztrgano jadro. Venomer so prišli na dan s kakšno novico, da so videli razbitine, podobne izgubljeni ladji. A vse to so bile le zmote. Obale vseh otokov in afriško obalo so preiskali, da bi našli sledi ponesrečencev, ki so se bili morebiti rešili. Vse zaman. V južni afriški puščavi so našli okostja in poročila v steklenicah so jim dajala več upanja. A, kaj se je tisto decembrsko noč leta 1928. zares zgodilo? Danes domnevajo, da je ponosni parnik trčil v usodne ledene gore, kakor je trčilo obnje že toliko drugih parnikov.

Parnik »Waratah« je odplul iz Londona v Avstralijo. Zgradili so ga le-

Film iz Tivolija

Slike in besedilo H. K.

V Tivoliju je zdaj veliko sonca in veselja. Sonca mislim zato, ker je zdaj poletje in zato, ker po drevoredih vozijo mlade mamice v svojih vozičkih svoja sončka.

Da, Tivoli je svet zase. Svet, kjer prepevajo veseli ptički, kjer lahko srečate Muljica in Mukico, ki bi vam najrajši preročevala vse žepne in naposled svet, kjer je ondan mali Jančko prvič čisto jasno izgovoril svojo prvo besedo »mama«.

Tivoli je svet, ki je strašno daleč od nas, ki delamo po pisarnah. In če kakšen lep poletni dan le zaidemo tja, odkrijemo nov očarljiv svet, ki nas vsaj za kratek čas prisili, da pozabimo na svoje vsakdanje skrbi in nas spomni, da so na svetu še lepe stvari, čudovito lepe, ki nam jih je dala narava.

Pojdite enkrat v Tivoli! Sedite na klopičko nekje v senci, poslušajte očarljive zvoke in opazujte nepopisno lepe slike, ki vam jih kaže resnični življenjski film. Zanesljivo je, da boste tam srečali tudi moja mala prijatelja, ki sem ju pri zadnji priložnosti brez posebnega dovoljenja ujel na svoj film, malo Cvetko in malega Minjja. Opazujte njuno igro in prisluhnite njunim razgovorom. Čudoviti razgovori, vam pravim, pristanim naj pa, da jih jaz ne razumem.

Videli ju boste, kakor na naši sliki, kako se igrata na pesku, kajti na travco se ne sme, tako vsaj grozi mrki tivolski paznik. Videli ju boste, kako iz mamine torbice izvlečeta kos blaga, ga razprostreta po pesku, sedeta nanj in si pričeta zaupno nekaj pripovedovati. In če sta pridna, jima neka skrivnostna roka (slika 5), v tem primeru mamina roka, podari en »koleček« (sladkorček).

Strašno se imata rada Cvetka in Minj, saj to ni nikakšna skrivnost, to nam nazorno kaže tudi naša izdajalska zadnja slika.

Pojdite v Tivoli in ne pozabite na »koleček«, kajti takrat boste dvakrat dobrodošli!

ta 1908. Prva vožnja je šla gladko. Govorili so sicer, da je bilo včasih malce neprijetno. Guganje ladje, tistim ki so podvrženi morskimi boleznimi, ni nič dobro delo. Iz Avstralije se je ladja pri svoji drugi vožnji vrnila v London. Na parniku je bil neki mož, Claude Sawyer mu je bilo ime. Vozni listek je imel za London. V Durbanu, v vzhodni Afriki je iznenada dejal, da se bo izkrcal. Kapitan ga je skušal pomiriti. Seveda zgodi se že, da koga pri takšni vročini zgrabi, posebno če pregledoko pogleda v steklenico. A zato res ni vredno, da bi se človek izkrcal. Mož je pa le izstopil. Šele ko je stopil na kopno, je posteno potegnil iz steklenice, potlej je gledal za lepo ladjo, ki je počasi izginjala iz pristanišča. Tako ga je streslo, da je zvrnil še eno čašo.

»Ali vam je slabo?« je vprašal natakar.

»O yes,« je odgovoril, »zdaj mi je že dobro, ko čutim spet trdna tla pod nogami. Samo neumne sanje so bile.«

Natakar se je vprašujoče smejal. »Nekaj neumnega se mi je sanjalo. Videl sem, da se ladja potaplja in zato sem se pa pravkar izkrcal.«

Natakar je pač mislil, da je vse to posledica vročine.

Parnika »Waratah« pa niso nikoli več videli.

Možje na italijanski jadrnici »Dei gratias« so približno pred 65 leti doživeli smrlen strah. Blizu španske obale so srečali neko jadrnico, ki je

Možak pa jo je na lepem popihal

nekam zibaje se in brez prave smeri plula okoli po oceanu. In kar je bilo najbolj čudno, na krovu ni bilo videti žive duše.

Kapitan Boyce je spustil v vodo čoln in je odplul tja k čudni ladji. »Marija Celeste« je bilo napisano na njej.

Našel pa ni žive duše. Na krovu je vladal mučen red. V ladijski knjigi je bilo šele pred nekaj dnevi zadnjič pripisano. Na krovu je bila voda.

400 milj je ladja taval, ne da bi kdo prijel za krmilo.

Toda kje je posadka? Samo domnevali so, pojasniti pa niso mogli nikoli. Friedrich Lindemann je črpal snov iz pripovedovanja o tej skrivnostni ladji in je napisal roman »Der Streit um die Betty Bonn«.

Pomorsčaki so krstili parnik »Bahymoc«, ki ga pogrešajo že od l. 1931. za »Parnik izgubljenih duš«, vendar pa še upajo, da se bo vrnil. Iz Kanade je odplul na sever. Spotoma so se izpraznili tanki za vodo, zato je kapitan zavil proti Point Barrovu, da bi preskrbel ladjo s svežo vodo. A to jih je zamudilo. V deželi kožuhov so na parnik naložili lovski plen in so se odpeljali nazaj. A zašli so med ledene plošče. Bilo je namreč prepozno. Kapitan je s trinajstimi mornarji na ledenem polju razpel šotor. Trije mornarji so ostali na straži, na ladji, obdani od ledu. Nastal je vihar in odnesel šotor iz puste, ledene puščave. Parnik je pa izginil.

RADENSKO ZDRAVILNO KOPALIŠČE

zdravi z dobrim uspehom bolezni srca, ledvic, živcev, nervozno, želodec, jetra, ženske katar, spolne motnje, notranje žile. Ako trpite od katere teh bolezni ali sploh obiskujete zdravilišče, zahtevajte naš prospekt, v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravlju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Direktni vagon za zdravilišče SLATINA RADENCI odhaja iz Ljubljane ob 8.00 ter prihaja v RADENCE ob 14.42.

PRAŠKI

Napisal D. H. Barber

Čeprav sva proti vltomu zavarovana in čeprav Braunovi ljubeznivo pazijo na najino hišo, kadar poleti odpotujeva, se je Editi vendarle zdelo potrebno, da ukrene še posebne varnostne odredbe. Vse pristne in ponarejene dragocenosti je skrila na neverjetna mesta. Vse omare in predale je zaklenila in ključke skrbno skrila. Svoje čase so se mi te varnostne odredbe zdele pametne, vse dokler se mi ni primerilo tisto s Pikijevimi praški.

Piki je pes. In primerilo se je, da mu je zdravnik ravno, preden sva odšla na dopust, predpisal nekakšne praške. Editi se zdi Piki izredno nežno bitje, in ob vsaki priložnosti ga pelje k živinozdravniku. To pot je le-ta odločil, da po psu potrebni praški, ki mu jih je treba vestno dajati vsako jutro. Pikija sva kajpak vzela s seboj na počitnice, a praške sva pozabila doma. In prav v trenutku, ko sva v hotelu legla spat, se je Editi spomnila na živinozdravnikovo odredbo. Silila me je, naj takoj telefoniram gospodu Braunu in mu sporočim, kje so praški. On naj nama bi jih poiskal in jih po pošti pošal. Odvrnil sem ji, da Piki ne bo poginil, če en dan ne bo dobil svojega praška, a Editi mi je dejala, da tega nikoli ne vemo in mi je očitala, da sem len, da bi se spet oblekel in odšel v vežo telefonirat.

»No, dobro,« sem rekel in spet natanknil nogavice in se pričel oblačiti. »A natanko mi povej, kje imaš praške. Telefonski pogovor je presneto draga reč in po nepotrebnem ne bi rad dolgo govoril.«

Saj to je čisto preprosto,« je odvrnila. »Praški so bodisi v beli omari v kopalnici-bodisi pa v malem predalu pisalne mize v delovni sobi. Če so v beli omari v kopalnici, potlej reci gospodu Braunu, da so ključki bodisi v kitajski vazi nad knjižno omaro v družinski sobi ali pa pod preprogo v predsobi.«

»To si bom rajši vse zapisal,« sem dejal.

»Če pa praški niso v beli omari v kopalnici, ampak v malem predalu pisalne mize v delovni sobi, potlej je ključ pisalne mize ali v levem predalu toaletne mizice v spalnici ali pa v zeleni vazi na polici v veži. Ključ levega predala toaletne mizice pa visi čisto za trdno za sliko strica Jožefa v knjižnici.«

(Nadaljevanje na 8. strani)

Ladjo so po treh mesecih spet našli, o treh mornarjih pa ni bilo ne duha ne sluha. Ladjo je potlej gnalo dalje in odtlej križari po ledenem morju. Tu pa tam vidijo še razbitine, ali se jim pa samo zdi da jih vidijo, kajti pomorščaki so včasih tudi praznovorni.

Na tisoče ljudi se vozi preko morja, na tisoče jih veselo poležava po stolih na krovih parnikov. Čisto so se vživeli v vožnjo po morju, docela so se predali soncu in morju. Morje je radodarno, utegne pa biti, kakor kažejo poročila, tudi neusmiljeno. Mi, ki smo daleč od njega, slutimo samo njegove prijetnosti, oni, ki žive na obali in imajo svoje moze zunaj na morju, ti si pa poznajo tudi njegovo krutost.

Koliko ladij je vsako leto, ki se nikoli več ne vrnejo, a vendar se mora človek voziti po morju.

H. M.

OTROK V PISARNI

Intermezzo

Pisarna je v vrhnjem nadstropju novozgrajene železobetonske palače. Svetla je in kar porazno stroga. Dve sobi ima, dve sobi z belimi vrati in velikimi modernimi okni. Stene so svetlobarvane, pohištvo trezno, z ravnimi črtami. Nikjer na teh črtah, na teh stenah se misel ne more ustaviti; kakor drobna kapljica polzi po belih vratih, ob robu modernih gladkih omar, skotati se po bleščečih gladkih tleh do okna, potopi se v brezdanjo nebesno sinjino in izgubi v neskončnost. Nikjer ni opore, ni kjer prostorčka, da bi se spočila, umirila. Pač, ena sama slika visi na steni: velik, bel papir s črnimi okvirjem in črnimi črkami, kakor pogrebno oznanilo. In na tej edini sliki je napisano: Čas je denar, porabi torej dobro svoj čas.

V pisarni so trije pisalni stroji in šef. Strojepisne ne pomenijo nič. Stroji avtomatsko opravljajo svojo dolžnost, požirajo bele strani papirja in jih popisane čez čas bljujejo iz sebe. Šef narekuje, podpisuje, sem in tja zarohni, si zapali cigareto, spet narekuje, hodi od okna do belih vrat in ob belih vrat do okna, narekuje, narekuje, narekuje. Strojepisne? Tri so; kadar sede za stroji in kadar njih drobni prsti begajo po tipkah, so si skoraj podobne. A one ne pomenijo dosti, ali skoraj nič. One samo posredujejo med šefom in stroji, med svetom in pisarno. Spodobno plačo imajo, 700 dinarjev na mesec, delovni dan se prične točno ob osmih in konča točno ob šestih, opoldne dve uri odmora. In šef ni živina. Pisarna je samo majhno, odprano, lično kolesce v velikem stroju dela.

Tisto jutro, bilo je sončno, poletno, je potrkalo na bela vrata in v pisarno je vstopila mati z otrokom. Mati je bila še mlada, a na obrazu se ji je poznalo delo. Okrog oči je imela gube in okrog ust. Plašno je obstala pri vratih, ob njej otrok. Majhen, stirliten, bledikast fantiček s krotkimi, temnimi očmi. Tri strojepisne so se zganile in dvignile glave iz strojev: Ana, Jelka in Andreja.

Mati je povedala, da je prišla plačati račun. In če bi mogli kaj popustiti, ker so časi težki, tako malo je zaslužka in toliko otrok je doma. Dosti otrok? Sedem. Ta, ki ga ima s seboj, je četrti po vrsti. Še trije manjši so doma. In mož tako malo zasluži. Samo 650 dinarjev. Sluga je. Kako potlej živi? O, že gre. Ona hodi na dnino in postrežnica je. Kdo pazi na otroke? Otroci. Starejši na mlajše, vse do najmanjšega, ki komaj ruka.

Ali je srečna? No da, živi se. Težko je, a otroke imata z možem rada, od nobenega se ne bi mogla ločiti, tudi za dosti denarja ne. Zato, če bi mogli gospodinja kaj popustiti pri računu. Ana se smehlja, račun je tako nizek, najraje bi ga kar vrnila in dejala: »Pojdite z njim v božjem imenu.« Pa ne more. Kdo bi ji dal tistih nekaj kovačev, da bi jih vložila v blaginjo? In tistih 700 dinarjev, ki jih je prvega dobila, je že koj prvi dan do dinarja točno razdelila za vsakdanje potrebe. Pogledi otroka po glavi in nerodno ji je. Naj pride gospa, ko bo šef v pisarni, morda se bo dalo kaj narediti. Mati vdano prikloni, prišla bo, poputiranjem, jutri ne more, ker mora na dnino. In šele med vrati se ji zjasi obraz in šepne Ani: »Saj veste, zarudi otrok...«

Bela vrata se zapro in Ana, Jelka in Andreja se spogledajo. Jelka je visoka, črnolasa in ponosna. Pravi, da se ne bo nikoli poročila, ker vse to nima nobenega smisla, če si ne more ničesar privoščiti, še otroka ne. Andreja je dobrodušna; pred pol leta se je poročila in zdaj bo še dva meseca hodila v službo, da bo lahko poplačala zadnji obrok za pohištvo. Opoldne teče domov, skuha kosilo in ob dveh spet teče nazaj v pisarno. Upehana in potna pride. Zdjaj ima včasih prste okorne od pranja in ri-

banja. Z možem se razumeta in dobro gospodarita, kmalu bo Andreja lahko ostala doma, moževa plača bo dovolj za skromno življenje. Zato se Andreja vselej samo krotko nasmehne, kadar jo šef ošteje, saj ve, da ne bo več dolgo sedela za pisalnimi strojem.

Ana je čisto drugačna. Zelo mlada je, zelo dobra in zelo mila. Sama pravi, da ima preveč domišljije. Če vidi betežnega starčka, si v domišljiji nehote nastika, kakšno mora biti njegovo življenje. In ta slika jo peče. A sleherni dan ji prinaša nove, žalostne slike. Slike o ubogih otrocih v Španiji in na Kitajskem, slike o revežih, ki zamažujejo dela, slike o dekletih, ki prodajajo svojo mladost, da se lahko do siteda najede, slike o razdejanih pokrajinah, o jokajočih materah, stokajočih ranjenicah, same žalostne slike. A Ana se hoče boriti, življenja si hoče zati polno prgišče in piti, piti, piti.

V vseh teh treh mladih, nemirnih sredi je en sam miren pol: želja po otroku. Jelki, prevzetni Jelki, je otrok tisto najvišje, česar si s svojim trdim delom in s svojimi 700 dinarji

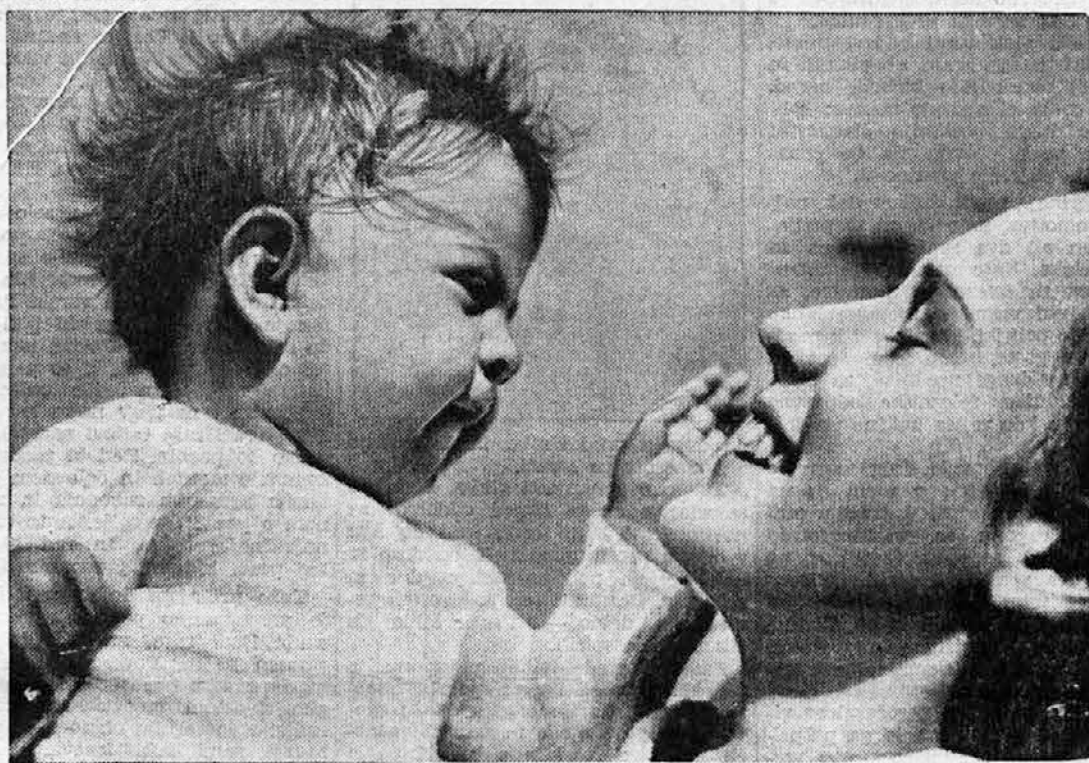
ne more privoščiti. A med njene besede, žgoče, jedke besede o socialni krivici, o pasjem življenju, se vpleta želja po materinstvu in zakonu kakor rdeča nit. Andreja ne ve zanjo, preveč ima opravka s kuhinjo, s pomivanjem in pranjem, a Ana jo slušti, čuti jo v sleherni Jelkini zaničljivi besedi. O, kako hrepeni Ana po otroku, kako si želi pod svojimi drobnimi prsti čutiti živo toplo telesce svojega otroka in ne mrzlih tipk topega pisalnega stroja! Morda bo morala čakati na to srečo še dolgo let, morda tri leta, štiri leta ali pa še več, dokler ne bosta imela s fantom dovolj denarja, da se bosta lahko vzela.

Tri strojepisne sede za pisalnimi stroji, mirno počivajo njih prsti na mrtvih, črnih tipkah, njih misli pa povijajo drobna telesca, gladijo smešno okorne nožice in poljubljajo majhne okrogle ramice...

Andreja, Jelka in Ana se smehljajo predse z milim, svetlim smehljajem mlade matere. Otrok je prišel v njih pisarno, na vse zgodaj, v sončnem jutru in prinesel je srečo. Njih rožnate misli nehote polze po svetloobarvanih stenah, vse do črnebeke slike, ki na njej piše s črnimi črkami: »Čas je denar, denar, denar...«

Troje rok se zgane, histerično zarahne trije pisalni stroji. Pisarna je samo majhno, odprano, lično kolesce v velikem stroju dela.

Saška

Mamino sonce. Mamino veselje. Mamina sreča.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Četrtek: Špinačna juha, krompirjev pire, kumare v solati. — Zvečer: Pečenjak in češnjevi kompot.

Petek: Zeljavna juha, zrezki iz kolerabije, krompirjev pire. — Zvečer: Kislo mleko, sir, presno maslo in ržen kruh.

Sobota: Možganova juha, dušen rdeč korenček, solata, dušen krompir. — Zvečer: Ruska solata in sardelno maslo z redkvijo, zraven ržen kruh.

Nedelja: Goveja juha z vlivanci, pečen letošnji krompirček, nadevana telečja prsa, solata, češnje in čokoladni zvitek. Zvečer: Mrzel narezek s francosko solato.

Ponedeljek: Prežgana juha, špinačne omelete, krompirjev pire. — Zvečer: Pražena jetra s poletno.

Torek: Riževa juha, špinačne omelete, krompirjev pire. — Zvečer: Krompirjevi rezanci s solato.

Sreda: Rižota in solata, češnjevi kompot. — Zvečer: Grab v omaki in žličniki.

Pojasnila.

'Zrezki iz kolerabije': Olupi in nastrežaj na kruhov stgarnik 1/2 kg mlade kolerabe, liste osmuka, prevri in drobno sesekaj. Segreji 6 dkg masti ali presnega masla in zarumeni žlico drobno sesekljane čebule, 2 žlici zelenega peteršilja in 10 dkg drobtin. V ohlajeno pridaj nekoliko stolčnega muškatnega cveta, poi kavne žlice soli, nekaj žrnice česna, jajce in odcedeno kolerabo. Vse prav dobro zmešaj, oblikuj zrezke, pavaljaj jih v moki, raztepenem jajcu in drobtinah in speci v vroči masti. Za približek lahko pečene pomažeš z gosto smetano in še malo v pečici zapечеš.

'Ruska solata': Skuhaj 3 korenčke, 2 pesi, eno zeleno, 4 krompirje, 3 jajca, vse olup in zreži na kocke. Enako zreži 2 kisi kumarice, 8 dkg prekajenega jezika ali gobjati, pridaj žlico kaper in 1/4 litra kumane zelenega graha. Vse to osoli, potresi malo s poprom, oblij z oljem in kisom in rahlo zmešaj. Zdjaj lepo zravnav v skledi v obliki piramide, oblij z majonezo in okraši s trdo kuhanimi jajci, kumarami, olivami, gobjati ali s čim takšnim, kar si dala med solato.

'Sardelno maslo z redkvijo': Pripravi sardelno maslo iz približno 1/4 kile presnega masla in 4 do 5 sardel. Ko je maslo vlepeno, mu primešaj nekaj kapljic rdeče pecivne barve, da je bolj svetlo in ga postavi na hladno, da se strdi. Nato položi na globok lonec ne pregesto sito, tako da je globoka stran sita navzgor obrnjena, daj v sredo sita maslo in ga poliskaj z leseno gobico ekzi sito v lonec, a ugrati se ne sme, ampak mora obviseti na situ, zato ga tlači na hladnem prostoru. Zdjaj sito previdno dvigni in obrni, tako da je maslo vrh sita in stoji maslena goba pokonci. Nato ponovi pločevinasto lopatice v vročo vodo in dvigni z njo maslo iz sita. Polož ga na steklen ali kakšen drug krožnik in ga obloži z rezinami rdečih redkvic. Vrh masla lahko narediš še ljubko cvetlico iz rdečih redkvic in peteršiljka.

'Čokoladni zvitek, preprostejši': Mešaj 5 rumenjakov in 10 dkg sladkorja z vanilijo, da dobro naraste; primešaj 7 dkg segrete čokolade in 7 dkg drobno zrezanih mandljev. Naredi iz 4 beljakov trd sneg in ga s 4 dkg moke rahlo premešaj. Namaži pločevino s presnim maslom in potreši z moko. Testo tenko namaži na pločevino in speci. Pečeno še na pločevini obrni in po spodnji strani pomaži z mezo, postavi še malo v pečico, potem kolikor mogoče tesno zavij in shrani. Kadar ga potrebuješ, ga razreži v tenke rezine.

'Pražena jetra': Vzemi telečjih jet, kolikor jih potrebuješ, namakaj jih v mleku dobro uro, potlej potegaj z njih kožo in prethkni z drobno narvano slanino. Daj v kozico malo masla, malo na rezinice zrezane slanice, osuženega peteršilja, zelene, korenja in čebule. Vse to pri ognju malo prepraži, potlej dodaj jetra, potrosi jih z mešano dišavo in limonovo lupinico, soli in pokrij in praži, dokler slanina ne zarumeni. Potem vzemi jetra ven, odlij mast in naredi na njej prežganje, zelenjavo pa zalij z govejo juho, da dobro prevre, nato jo pa odcedi na prežganje. Ko prežganje zavre, dodaj jetra, da se malo pokuhajo in jih daj z omako na mizo. Zraven serviraj, polento.

DOPUST NA KOLESU

Trije tedni počitnic, trije tedni neomejene svobode so pred nami! Kako jih bomo kar najbolje izrabili? Denimo, da imamo kolo in šotor, potlej manjka le malo dobre volje, pa se bomo odločili, da bomo letošnji dopust preživele na kolesu. Kam jo bomo mahnile? Vseeno kam, vsa pota so nam odprta, na Gorenjsko in na Dolenjsko, morda na Štajersko ali v Dalmacijo. Morebiti še dalje, v Srbijo, v Bosno, v Črno goro. Saj ni treba hiteti! 21 dni nas čaka, celih 21 dni, če prevozimo vsak dan 30 do 40 km, bomo v teh 21 dneh precej daleč prišle.

Kajpak moramo imeti dober, nemrečljiv šotor, saj bo odslej šotor naš dom. Mislim, da bi si lahko skoraj vsako mlado dekle omislilo šotor, saj ji bo zmerom dobro došel. Ako se zbere več deklet skupaj in odrinejo skupaj na potovanje s kolesi, je šotor zanje res prijetna zložitvena hišica. Nisi vezana na prostor, kadar se ti zahoče razpneš svojo streho in se ustaviš, kjer se ti zazdi. Ob bregu tople, lene reke, ali pa na samotni jasi sredi gozdička, na travniku ob potoku itd.

Veliko vprašanje je zdaj: kaj bomo vzele s seboj? Važno je vsekako, da bo naša prtljaga lahka. Zada, na kolesu imamo poseben sedež za prtljago in

Ki-Ki BONBONI

EDINA TOLAŽBA

ne fantje, zato bomo kratke hlačice prihranile rajši za sončenje in kopanje. Zelo primerne so dečke, ki jih nosimo čez bele bluze. S seboj vzamemo na primer tri takšne lahne bluze iz batista ali kakšnega drugega lahnega blaga in samo bluzo preoblečemo, pa smo spet sveže in nove. Pri kakšni reki bluze operemo in damo sušiti, nič ne de, če niso čisto zlikane, saj nismo v mestu. Glavno je, da smo čiste. Eno bluzo prihranimo za svečaneje priložnosti, oblečemo jo, če pridemo v kakšno mesto itd.

Zelo prijetno je, ako imamo s seboj še eno poletno obleko. Vanjo se 'vržemo', kadar začetimo potrebo po sveži obleki in po spremembi. Razen teh dveh oblek so pripravne kratke hlačice za pohajkovanje okrog šotorja zjutraj in zvečer, kajpak kopalna obleka in kakšna lahna kratka pidžamica iz pralnega blaga. Ne pozabimo na dva dobra nedrčka in na precej veliko štiriočlato pahovko za glavo, sicer bomo imele lase prašne, da bo joj. Pripraven je usnjen pas, ki lahko nanj pritrdimo denarnico, nož, spago itd. Za kolo imejmo športne, lahne čevlje z nizkimi petami, a nikakor ne sandale, ker se s sandalami na kolesu še enkrat tako utrudimo. Pripravne so špartanske sandale na jermena, te lahko stisnemo v nahrbtnik in nam pridejo prav doma v šotoru in pri kopanju.

Pri treh tednih moramo kajpak računati tudi na nekaj hladnejših dni. Tedaj nam bo vsekako dobrodošla volnena jopica (to moramo brezpopojno vzeti s seboj, tudi če vreme še tako lepo obeta, in dolge nogavice. Ne pozabimo torej pas za nogavice. Imejmo dva para kratkih in en par dolgih nogavic. Zelo pripraven je tudi volnen telovnik, a volnenega pulovra nam le ne more čisto nadomestiti. Razen teh jopic je dobro, da se oborožimo z dežnim plaščem ali pa vsaj vetro jopico. Dežni plašč lahko lepo zvijemo in v nahrbtniku nam ne bo zavzel več prostora kakor kakšna druga obleka. Za ponoči imamo flanelasto pidžamo. V hladnejših nočeh si bomo oblekle čez pidžamo še toplo volneno jopico in tako nam ne bo hladno.

Perilo nam bo vzelo le malo prostora: dva dobra nedrčka, dvoje hlač in namesto kombinirane nekakšna majica iz pletenine, kakršne nosimo pozimi. V toplejših dneh to majico slečemo, v hladnejših je pa kar prijetna. Ko boste čitale to naštevaje, se vam bo morda zdelo, da je vse te prtljage več kot preveč. Videle boste pa, da vam ne bo delala nadloge in da je res vsa, prav vsa neobhodno potrebna za daljši izlet. Kajpak jo je treba vsak dan lepo zgrniti in spraviti v nahrbtnik, kajti samo pravilno zgrnjena obleka zavzame malo prostora. Ne pozabite na toplo odejo. Tako bi razen nekaj drobnarij imele vse.

Če le moremo, vzamemo s seboj še krtačo za lase, kajpak ščetko in pasto za zobe, dve škatlici dobre kreme, milo itd. Ne pozabimo na zapestno urico, čeprav se znamo ravnati po soncu, nam bo večkrat prav prišla. Če nameravamo na jug, vzemimo s seboj več lažjih pidžam, bluz itd., če bomo pa odrinile v gore, se oborožimo še s toplejšimi oblekami in jopicami.

Simona

Porabni nasveti

Če imate utrujene oči in moten pogled, pa želite, da bi bili ravno tedaj lepi in da bi bile vaše oči izrazite, kanite v vsako oko kapljico pomarančnega soka; videli boste, kako prijetno vas bo presenetilo in kako vam bodo oči blestele.

Zanesljiv pripomoček za odganjanje moljev je pomaranča, ki ste vanjo poteknili kolikor mogoče dosti nageljavih žbic. Takšno pomarančo postavite v omario; od nje se bo širil močan vonj, ki bo pregnal vse molje, hkrati bo pa prijetno odlašil tudi vaše obleke. Takšna pomaranča je porabna več let.

Znotraj mastne steklenice nalij do pol z vodo in žganjem, krepko stresi in jih nato dobro umij s čisto vodo.

Pri pranju volnenih jopic in bluz moramo posebno paziti, da se pletenina ne vkrči. Ako se pa to le pripeti, imamo še zmerom neki izhod, in sicer likalnik in vlažno krpo. Vlažno krpo položimo na pletenino, čezjo pa potegnemo nekajkrat z likalnikom, in

sicer povprek. Tako lahko razširimo pletenino za dobrih 10 cm.

Kadar spravljate zimsko garderobo, ne pozabite obešalnikov in vseh sten v omari očistiti s krpo, namočeno v terpentinu, ker le tako boste pokončali vso morebitno zalego mrčesa in se izognili raznim neprijetnim presečenjem.

Potemnelo srebro očistiš s krompirjevo vodo.

Pri kožnem vnetju in izpuščaji dojenčkov, pri razpokanih in razbolelih prsih mater

čudovito učinkuje pravo rastlinsko mazilo

OKAMA

Okama mazilo se dobi v lekarnah in drogerijah, škaf. din 8.-. Razpošilja proti predhodnemu nakazilu din 10.-.

LEKARNA MR. JOŽE OBLAK
Št. Vid nad Ljubljano

Za čistost jezika

VISTOSMERJENJE

in venosmerjenje sta dve izmed naj-novejših cvetk, ki so poglajale na vrhu naše časopisne slovenske. Saj nič ne rečem: s slovenitvijo novih besednih tvorb, ki jih je rodil nacistični preobrat pri naših severnih sosedih, je velik križ. Toda prevajalci ne bi smeli pozabiti, da je prvo pravilo pri uvajanju novih besed njihova predstaviteljnost. Kaj pomaga, če smo naše besedišče obogatili z novo »blagozvočno« tvorbo, če je pa živ krst ne razume! Drugo, v slovenskem jezikovnem čutu zasidrano pravilo je pa: če nikakor ne opraviš s slovensko besedo, ne hodi tudi v skrajni sili ne na posodo k Nemcem (pa ne iz sovraštva do njih!). V tem primeru si pomagaj — vsaj dotlej, dokler bolj poklicani ne skujejo česa boljšega — z romansko-klaasično tvorbo. Vistosmerjenje je lesen dobeseden prevod Hitlerjeve *Gleichschaltung*, brez trohice slovenskega duha, brez predstaviteljnosti celo za bralca, ki mu ne manjka domišljije. Ker se beseda tudi z blagozvočnostjo ne more ponášati, menimo, da ji ne gre domovinska pravica v slovenski jezikovni občini.

Francozi so si pomagali z izrazom *nivellement*. Tehniki nivelirajo zemljo, t. j. izravnavajo jo. Ali počne tretji raj kaj drugega, kakor da izravnavajo, t. j. izenačuje rajhovece, njihove šege in navade? Zato mislimo, da bi *Gleichschaltung* bolj s pridom slovenili z *izenačevanjem* kakor z *vistosmerjenjem*. Čeprav tudi ta beseda ni idealna, smo le prepirani, da bodo Slovenci lažje prebravili Birklovo [splošno] *izenačevalno politiko* (postopek, metode itd.) kakor pa kemični obrazec v-isto-smerjenega nemškega surogata.

TRENTUTNO

se mudi pri nas (ali drugod) g. X. Y.: takšna jednatost kaj neredko gostuje v gostoljubnih stolpcih našega časopisa. Samo nekam kratko je to gostovanje, se vam ne zdi? Namreč gostovanje g. X. Y.: resda živimo v dobi tehnike in čedalje vratomolnejše hitrosti, toda trenutnega mudenja si vseeno še ne znamo prav predstavljati. Če bi zapisali, da se g. X. Y. *prekvar* ali *ta čas* mudi tam in tam, bi prišli z jezikovno logiko nemara nekoliko manj navzkriž.

BIOSKOP

je prav tako tujka kakor kino. Razlika med obema je v glavnem samo ta, da je bioskop bolj »nobe« kakor kino — vsaj v domišljiji tistih, ki naš ubogi jezik tako radi »bogate« z nerazumljivimi in nepotrebnimi tujkami. Da se pri tem včasih malo zaletimo in zapišemo v preveliki vnemi *biograf* namesto *bioskop*, jih menda dosti ne moti; pri *kini* se jim to sicer ne more zgoditi, zato jih pa grize drug pomislek: lepo vas prosim, kdo bo zmerom rabil besede — čeprav tujke! — ki jih že sleherni gorjanec razume!

(Nadaljevanje v 5. stolpcu)

Moje potovanje s predsednikom Rooseveltom

Po radijskem predavanju ameriškega novinarja Ervina D. Canhama

Menda je ni stvari na svetu, ki bi jo mogli primerjati s transkontinentalnimi vožnjami ameriških predsednikov. Posebno potovanje Franklina D. Roosevelta nimajo v zgodovini primere ne na kopnem in ne na morju. Nekako 60 nas je bilo, ki smo pred kratkim s predsednikom Rooseveltom prečkali ameriški kontinent. Oglejmo si najprej enkrat samo čisto zunanjo in človeško stran tega nenavadnega potovanja. V ta namen se v mislih prestavimo na železniško postajo, na primer v Casper (država Wyoming) nekaj minut pred predsednikovim prihodom. Kajpak se bomo znašli v množici vpljočih in razburjenih mlajših in tudi starejših ljudi, ki niso nič manj razburjeni. Prvo, kar vidimo prihajati po tiru, pa ni predsednikov vlak, ampak ena sama lokomotiva s službenim vagonom. To je izvidniški vlak, ki zmerom vozi nekaj kilometrov pred posebnim predsednikovim vlakom.

Če bi imeli Argusove oči, bi opazili, da so železniški delavci približali kretnice, ki vodijo h glavni progi, s katere so odstranili vse druge vlake, na obrazih železniških uradnikov bi pa brali skoraj plašen izraz. Saj ni posebno zabavno nositi odgovornost za posebni vlak samega predsednika. Izvidniški vlak torej odvrli mimo. Godbeniki tistega kraja, ob pihalih in bobnu, si popravljajo klobuke nared. Članice godbe si pudrojo nosove; bobnarji še hitro poskusijo slavnostni tuš; vse se pripravlja, da bo pokazalo svoje največje zmožnosti.

Zdaj prihaja predsednikov vlak, najprej lokomotiva, nato vagon za prtljago in en ali dva spalna vagona za osebje vlaka. Nato navaden pullmanski vagon za železniške uradnike, za njim klubski vagon, v njem se lahko razkošajo politiki, ki so prišli k predsedniku v goste, temu sledi spet en Pullman za druge uradnike, za brzojavne uradnike, železniške odpravne uradnike in kdo ve, za kakšne uradnike še vse.

Za tem vagonom je drug vagon, s predeljenimi oddelki; v njem so na splošno sami fotografi. V drugem predeljenem vagonu so washingtonski dopisniki vseh mogočih časopisov, po dva in dva v vsakem oddelku. Tamkaj stojijo mize in klepeče pisalni stroji. Na tleh leže časopisi. Listine govori, knjige, kopirni papir, srajce, ovrtniki in zobne kreme so raztrepane po vsem oddelku.

Za vsem posebnimi poročevalci vidis navadno jedilni voz, ki ga pripeljejo na drugo železniško progo vselej izmenjajo. Za jedilnim vozom — in zdaj so že vsi ljudje na postaji že pošteno nepotrpežljivi — pride nov predeljeni vagon z novinarji, ki delajo za poročevalske urade. In še en predeljeni vagon sledi, preden pridemo do glavne osebe. V tem vagonu se gnetajo uradniki tajne policije s člani tajništva bele hiše in s posebej povabljenimi gosti družine Rooseveltove. V tem vagonu se nahaja tudi pravcato

pravo tajništvo s pisalnimi stroji, razmnoževalno napravo in drugo navlaklo za propagando.

Nato naposled pride predsednikov vagon, pravi zasebni vagon, kakor ga navadno uporabljajo milijonarji, s spalnicami, lastno kopalnico, posebno dnevno sobo in jedilnico, s divani, naslanjači, mizicami, senčniki in samimi podobnimi krasnimi stvarmi. A ne smemo pozabiti na ploščad, zadaj vagona. Ne znam si prav predstavljati, kaj naj bi pričeli s posebnim vlakom brez te zadnje ploščadi.

Kajti to je tisto mesto, kjer se naposled pokaže predsednik, da pove svoj kratki govor in da potreplja političnega ljubljence tistega kraja po rami. In gospa Rooseveltova se nagne čez ograjo, da lahko sprejme šopek cvetlic ali pa obroč sira, gnat, ali pa kakšno drugo tistih nenavadnih daril, ki jih navadno poklonijo predsedniku. Kajpak stoji na zadnji ploščadi v njeni bližini šest do osem mrko zročih tajnih policistov, ki je njih naloga,

da čuvajo predsednika in ki morajo biti zmerom na straži.

Toliko o zunanosti vlaka. Podajmo se zdaj v enega izmed oddelkov za novinarje. Tu jih sedi, štiri do šest v ozkem prostoru, glave tišče skup in prežvekujejo politiko tistega dne in fiste ure. Rezultati teh pogovorov gredo — vsaj delno — v tisk in lahko jih čitamo v časopisih.

Zadaj, v predsednikovem vagonu, se je neki razvneti žgoleč politik naposled priril do Roosevelta. Kako zgovorno pripoveduje o neznanski važnosti ureditve vprašanja pridobivanja krompirja in o prihodnjem koraku — njegovi razdelitvi! In posebno, kako želeli bi bilo, da bi se on, kongresni član Gohoofofus, pokazal na predsednikovi desni, na zadnji ploščadi in kako malo bi bilo želeli, da bi kje opazili guvernerja Stepina.

Roosevelt posluša s skrajno ljubeznjivostjo, napelje pogovor na resnične probleme tiste okolice, zada kopico resnično važnih vprašanj in obdrži

kongresnega člana na kar najpristranejši in najspretni način pri dobri volji.

En ali dva prostora dalje se mudi gospa Rooseveltova v družbi svojih gostov. Menda mi ni treba pristavljati, da plete.

Spet nekoliko dalje se nahaja garajoče tajništvo. Mlada dekleta z roževinastimi naočniki se sklanjajo nad svoje stenograme in pisalne stroje. Glavni tajnik na potovanju, Marvin McIntyre, skuša pomiriti razdražene politike, ki se jim še ni posrečilo, da bi prišli do predsednikovega vagona.

In tako je po vsem vlakom, od začetka do konca; povsod so ljudje ki žive nenavadno življenje v posebnem vlakom predsednika Roosevelta. Kadar se vlak ustavi in se vsujemo v avtomobile, da si krčimo pot skozi kilometre dolgo množico, skozi naravne parke, gorovja ali pustinje, so naši doživljaji ravno tako nenavadni. Mnogi izmed vas ste že vse to videli. Vsi pa niste videli tega z zadnjega sedeža avta št. 14, ki hiti, da ne bi izgubil stika s kavalkado, kar se lahko zgodi, če se prično množice na cestah zgrinjati, kaj ko se mimo njih odpelje predsednik Roosevelt; ali kadar hiti avto po ovinkih gorske ceste, ki na njej ne smemo ostati zadaj! Oh, to je razburljivo življenje. Več ko enkrat so nekateri izmed nas zamudili vlak, ker so običajni v množici ljudi.

Preden končam, naj vam še razložim kakšni so vzroki, ki so napotili predsednika, da se je podal na potovanje križem kontinenta. Zdi se mi, da so glavni vzroki tle:

Prvič: Predsedniku je zelo mnogo na tem, da pozove za razpoloženje ljudstva, da vidi, kaj ljudje mislijo in delajo. To je sam povedal. Je pa še neki drug, zelo važen vzrok. Predsednik je v svoji življenjski poti prišel do kritične točke. Za seboj ima ravno sedmo dobo kongresa, ki so v njej nekatere njegove naredbe odklonili, z drugimi pa ni prav napredoval. Njegov »New Deal« (»Novi načrt«) je vse drugo ko popoln. Rad bi prodir z zakonom o mezdah in delovnem času, z novim agrarnim zakonom in z zakonom o porabi energije. A to so le tri najvažnejše točke. In rad bi vedel, kaj pravi k temu javno mnenje.

Tako prihajam do druge točke: to je propagandno potovanje. Roosevelt snubi ljudi zase, na svoj edinstven, spreten način. Povsod ima zelo primerne kratke nagovore. Kaže se mnogim ljudskim množicam. Predava v radiu. Kongresnim članom, ki so se v zadnji sejni dobi izneverili njegovi vrsti, dokazuje, da je Franklin D. Roosevelt še zmerom mož, ki je pri volitvah novembra 1936, tako zmagovito zmagal.

Tretjič: Predsednik potuje po možnosti enkrat v letu, samo da bi si spet predložil kakšen mogočen narod smo in kako raznovrstni so problemi in kako različni ljudje. Kajti Washington je, kakor je nekoč sam dejal, najbolj omejen kraj v vsej državi.

Za čistost jezika

(Nadaljevanje iz 1. stolpca)

OČESNO DUPLINO

smo ondan z grozo srečali v nekem našem dnevniku. Pisec jo je v naglici zamenjal z jamico. Nekoliko razlike bo že med obema, kajti Ciklopi dandanes — hvala Bogu! — nič več ne tlačijo trave. Poslednjega je dregnil v njegovo »duplino« junaški Odisej: ošilil je dolg, debel kol, ga segrel v žerjavi in ga žarečega s takšno silo sunil krvoločnemu pesjanu v njegovo edino oko, da je enkrat za vselej obračunal z očesom, njegovo duplino in še s krvoločkom povrh. Od tistih dob — in tega bo že svojih 3000 let, če gre Homerju kaj vere — niso več videli v naših krajih pesjanov, ki bi jim oči tičale v duplinah.

HENLEIN OBISČE LONDON,

beremo v listih. Zadeva pride sicer šele jeseni na dnevni red, vendar si ne moremo kaj, da se ne bi že zdaj ustavili pri njej. Naš kmet gre k sosedu v vas; mešan pa obiskuje prijatelje in znance. Londona pri nas nihče ne obiskuje, ne morda zato, ker je predrag, ampak zato ker se pri najboljši volji — tudi če še tako obvlada angleščino — ne more z njim nič pametnega pomeniti. Slovenec gre na Bled, roma na Brezje, se pelje v Beograd, potuje čez mejo, leti na Sušak — in šele potem misli na obiske.

NA SIROKO

se je na Dunaju razpisalo verižništvo z živili, beremo v naših dnevnikih. Pri nas se takšne reči navadno na debelo razpasejo, da potem (po nemškem zgledu) na dolgo in na široko razpravljamo o njih.

DO VKLJUČNO 1. AVGUSTA

se je prijaviti tam in tam, bo razprodaja, pojdemo na počitnice ali na dopust (po novem: na »odmore« — pa ne mislite, da izvirja ta nedolžna beseda neposredno od krvoločnega glagola »moriti«; tudi ne od vabljevega samostalnika »morje«). Včasih ko smo bili še manjša družina, smo preprosto rekli: do *četetega* 1. avgusta. Po svetovni vojni smo pa postali nekam nezaupljivi; zato je menda priporočljivo, da ne gremo nikamor brez *ključa* — čeprav nam rožlja samo v prispodobi.

RASNI RAZLOGI

so plemenske docela potisnili v ozadje. In vendar niso še tako daleč časi, ko v nekaterih naših časopisih ni bilo stolpca, kjer ne bi poklicani in nepoklicani biologi razpravljali o vseh mogočih vidikih stapljanja raznih človeških plemen — *plemen*, pravim, ne *ras*! Seveda, med plemenom in plemenom je razlika; kar je dobro za Balkan, za ostalo Evropo ne velja, ali — kakor so rekli stari Latinci — quod licet Iovi, non licet bovi. Zato razpravljajo te dni v gosposkem letovišču Evianu o *rasnih* zadevah; plemenske so očitno pridržane manj zlahtnim »rasam« na evropskem jugovzhodu.

PREPOVEDANA LJUBEZEN

PO NEMŠKEM IZVIRNIKU PRIREDILA R. L. MLADIH LJUDI

14. nadaljevanje

Vstala je, me poljubila in me prosila, naj ji oprostim, češ da se ne bo nikoli več tako pritoževala nad svojo usodo.

»Eno mi pa vendarle ustrezi, teta. Ne daj, da bi spet šla med ljudi; niti enkrat več se nočem ozreti v to strašno, toli krivično življenje. Prosim te, teta, ne puščaj me spet med ljudi!«

Vse sem ji obljubila, in kaj vse ji je ne bil!

Od kar je bila v Italiji, je redkokdaj govorila. Le tako nekam zamisljena je bila in zasanjan, srečen izraz ji je ozaril obraz, če jo je kdo slučajno spomnil na njeno življenje tamkaj v Italiji. O načrtu, da bi šla v otroško bolnišnico za strežnico, na lepem ni hotela nič več vedeti. Kaj so mar njej ti mali, tuji črvički Ni hotela, da bi jo sponinjali njenega otroka. In vendar, kaj naj bi pa bila, da se ne bi spomnila nanj? Nad nama so na verandi venomer capljale otroške nožice, gospodarjevi otroci so skakali po pločniku in so pri tem pazili na najmanjšega, ki je spal v vozičku, povsod, na poli in na stezah so koracali majhni debeluški in se smejali in vriskali v prebujajočo se pomlad.

Helena je hodila mimo nji in se ni ozirala ne na levo ne na desno, le stisnjene ustnice so pričale, da trpi. Včasih je cele popoldneve presedela pri oknu in buljila predse, če sem jo kaj vprašala, mi ni odgovorila, in ko sem se ujezila, je samo z rameni zmignila.

Zdravnika, ki me je zdravil, sem prosila, naj jo o priložnosti obišče. Prišel je, govoril z njo in nazadnje je dejal, da je na njej odkril le to ko zmerom. Vprašal me je, ali ne mislim, da je takšen njen značaj? Ali pa morebiti tudi to stanovanje tako vpliva nanjo?

»Pomislite vendar, kako se počuti med temi suhoparnimi cestami človek, ki je odrasel med gozdovi. Pojdite z

njo v predmestje! Gospodična je tako čudna,« je potlej topla menil, »glejte, da boste čimprej odšli iz tega stanovanja! Dekle potrebuje več sonca, toplote in zraka! Pojdite kamor koli v predmestje, le tu nikar ne ostanite...«

»Gospod doktor,« sem se prestrašeno branila, »to ne gre kar tako gladko, medve se morava zelo omejevali.«

In vendarle bi šlo tudi to, če bi le Helena hotela, a ona tega za vse na svetu ni marala. In ko je bila okolica Dresdena vsa v cvetju, v tako bujnem in lepem cvetju, ko še nikoli poprej, tedaj je ubožica otožna sedela v senci in zrla v pusto samotno. Po cele dni je presedela tako ob oknu. Zelo strah me je bilo zanjo, a vendar ji nisem mogla pomagati. In nekega dne se je zgodilo tisto strašno.

Zdravnik naju je pogosto obiskal in včasih je pri naju celo večerjal. Helena je bila z njim zmerom ljubezniva in to mi je podžigalo upanje, da se lahko zbere, če le hoče. Ko je pa odšel, je spet vsa potrla klonila.

Nekega dne je odšla na sprehod, in ko je le predloilo ni bilo domov, sem pogledala skozi okno, če se že vrača. Zdravci sem jo zagledala prihajati v zdravnikovih družbi. Skoraj tekla je, tako je hitela, a zdravnik jo je vendarle dohajal. Vse njeno vedenje je izdajalo strah, zato sem ji šla naproti do glavnih vrat in jo čakala. Kar planila je mimo mene in se brž zaklenila v svojo sobico. Zdravnik je bil prav tako prestrašen kakor jaz in je onemoglo strmel vame.

»Kaj prav za prav hoče gospodična Helena? Le kaj ji je?«

»Ne vem, upam, da mi boste to po-

vedali vi, gospod doktor. Povejte mi, kje ste jo srečali?«

»Gospodična Helena mi je prišla naproti na cesti in me je ogovorila. Pri priči sem opazil, da je zelo razburjena. Dejala je, naj ji oprostim, ker me je čakala na cesti. Govorila je zelo hitro. Rekla je, da me je iskala že doma in da ji je moja žena povedala, kje sem, zato je prišla in me počakala. Hotela me je nekaj vprašati, nekaj zdravniškega, če... če... be-

sesta ji je zastala v grlu in kar ni vedela, kako bi me vprašala. Prigovarjal sem ji, naj mi zaupa, da jo bom rad sprejel domov, da se bova tamkaj v miru pogovarjala, če se to tiče nje. Ona je pa le s preplašenimi očmi buljila vame in ko sem se namenil, da pojdem z njo, je na ves glas vzkliznila: »Ne! Ne! Ne domov! Saj sploh nič takšnega ni, čisto nepomembna misel mi je šinila v glavo. Hotela sem samo vedeti, ali majhni otroci lahko umro za tako imenovanimi zobnimi krčji? In očitno razdražena, ko je videla moj zmeheni obraz, je planila v smeh, v nervozen, krčevit smeh, ki je počasi prešel v prav tako histeričen jok. Potlej se je premagala in je spet v očitnem strahu vprašala: »Ali majhni otroci lahko umro za zobnimi krčji?« Zajecjal sem. »Da! Seveda! A kakor na vsem svetu... Na lepem ji je v obraz planila temna rdečica in odbrcala je. Ubral sem jo za njo, kajti slep bi moral biti, da ne bi opazil, da z njo nekaj ni v redu. Kaj je to? Ali ji je morebiti kakšen otroček tako pri sredu, da se boji zanj?«

Tudi meni je v obraz planila rdečica.

»Najbrže je imela v mislih svojega malega nečaka,« sem mu odgovorila in se izognila vprašujočemu zdravniškemu pogledu. »Morebiti je davi dobila kakšno pismo iz Zülle. Otročičkova botra je. No, da... morebiti ga zobje tako zelo bole.«

»A to njeno razburjenje je nenavramno,« je hladno pripomnil. »Svetujem vam, gospodična, da se obrnete do kakšnega zdravnika za duševne bolezni. To bi bilo edino pravilno. Gospodična Helena bi morali videti, kakšna je bila, ko me je to vprašala. Tako ne gre več dalje! Lepo vas prosim, pojdite z njo h kakšnemu zdravniku za živčne bolezni. Ali je bil v njeni rodbini kdo duševno bolan?«

»Ne vem,« sem zajecjala, »le toliko mi je znano, da je Helena mati v navalu otožnosti naredila samomor.«

»Tako! To je čisto dovolj, da je treba na gospodično zelo paziti. Če vam bom kakor koli utegnil pomagati, vam bom zmerom na razpolago.«

Vljudno je pozdravil in odšel.

Torej tako daleč je že, sem si dejala. Zdaj se ji je že začel mračiti um in nikogar ni, da bi mi jo pomagal rešiti. Sklenila sem, da bom pisala nekemu zdravniku za duševne bolezni in ga prosila, naj me drugi dan obišče. Iz izkušnje sem vedela, da se Helena danes ne bo več prikazala. Vse prošnje in trkanje na njena vrata bi bilo zaman.

Zdajci naju je nekdo čisto nepričakovano obiskal. Breitenfeld! Hotel je videti, kako se nama deželankama v mestu godi. Dejaj je, da ga je Jurij prosil, naj malo pogleda. Najbrže ga je moj zaskrbljeni obraz osupnil.

Vse sem videl. Vašo sestro, Jurija in Jurčka z Loti. Vsi skupaj vam kajpak pošiljajo najlepše pozdrave. Ubogica Jurija vozijo v vozičku po vrto, z zdravro roko drži v naročju otročka. Loti pa skrbi, da imata obadva senco. Tako sem jih našel, draga moja, ganljiva slika! Nazadnje je prišla še gospa Karla in je Loti z Jurčkom napodila v hišo. Rekla je, da se otročiček vse noči dere. Menda je to od zob. No, da, majhni otroci vsi kriče,« je dejal, ko je videl, kako se je Helena zdržnila. »Loti je nasprotno zatrjevala, da mnogo boljše spina zraku in da mu sonec dobro de, a kaj pomaga, morala je pač v sobo.«

»No, kaj pa je? Ali ste bolni vi ali pa Helena? Ne štejite mi tega v zlo, a nekam klaverni se mi zdite!«

»Helena me skrbi, gospod baron, bojim se, da duševno trpi, kakor je njena mati.«

»No, da je le drugo vse v redu! Kje pa je?«

V svoji sobi leži.«

»Potlej pa najbrže ne smem k njej?«

»Ne vem. K njej pojdem in ji povem, da jo je obiskal nekdo iz Zülle. Morebiti jo bo to zdrnilo iz njene zaničljivosti.«

Vnovič sem stopila k njenim vratom.

»Helena... nekdo iz Zülle je prišel. Nekaj ti bo povedal... Ali boš prišla malo v sobo?«

Zaslišala sem njene korake. Odpila je in hlastno smuknila v sobo. Koga je pričakovala, ne vem, a ko je zagledala Breitenfelda, se je hotela obrniti in oditi.

»Gospodična Helena! Videla sem, kako pretresen je bil, ko jo je pogledal. Pozdrave vam prinašam! Prijel jo je za roko in sedel k njej na divan. Sedela je zraven njega kakor bi se ji zbledlo. Oči so ji blodile iz enega kota v drugega kakor bi prežala na najboljšo priložnost, da bo zbežala. Otožna, postarana... Jokal bi človek, ko jo je gledal.«

»Predvčeršnjim sem bil v Zülle. Vse sem videl. Vašo sestro, Jurija in Jurčka z Loti. Vsi skupaj vam kajpak pošiljajo najlepše pozdrave. Ubogica Jurija vozijo v vozičku po vrto, z zdravro roko drži v naročju otročka. Loti pa skrbi, da imata obadva senco. Tako sem jih našel, draga moja, ganljiva slika! Nazadnje je prišla še gospa Karla in je Loti z Jurčkom napodila v hišo. Rekla je, da se otročiček vse noči dere. Menda je to od zob. No, da, majhni otroci vsi kriče,« je dejal, ko je videl, kako se je Helena zdržnila. »Loti je nasprotno zatrjevala, da mnogo boljše spina zraku in da mu sonec dobro de, a kaj pomaga, morala je pač v sobo.«

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetločila srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH LJUBLJANA

»Ali je zelo bolan?« je Helena iznenada vprašala in obraz ji je sprelaletla mrtvaška bledica.

»Moj Bog, kaj se pa tako bojiš, ljuba gospodična! Mislim, da ni. To je pravi, na to se ne razumem, hudo je pa vendarle. Malo bledikast je, kaj sem že hotel reči? Gospa Karla je takoj napeljala pogovor na poljedelstvo. Kar zeleno mi je postajalo pred očmi. Ha! Navsezadnje lahko govori o čemur hoče. In, ali že veste najnovejšo? Novega nadgozdarja smo dobili. Naslednika vašega očeta so menda na lastno željo prestavili. Novi je pa zal dečko. Najbrže bo tudi v Karlinih očeh našel milost. Tako, to je menda vse, kar vem.«

Helena je že zdavnaj pobesila glavo in je komaj poslušala. Baron me je žalostno pogledal in se je hitro poslovil. Helena mu je podala desnico, potlej je pa odšla v svojo sobo. Ko sem pripravila večerjo, sem stopila k njeni postelji. Dekle je očito trdno in globoko spalo. Tiho sem zaprla vrata in je ta večer nisem več motila. Zdravnik mi je tako in tako že poprej povedal, da je zanjo najboljšo zdravilo spanje.

Tudi drugo jutro je bilo v Helenini sobi vse mirno. Kar nekam strah me je že bilo, ko sem pa tiho odprla vrata, je bila soba prazna. Zelo sem se prestrašila. V nemiru in skrbeh sem jo iskala po stanovanju, a zaman. Prešnila me je tesnoba misel, da je odšla v smrt kakor njena mati. Kaj naj storim, kje naj jo iščem?

Stopila sem na vrh k zdravniku, a ni ga bilo doma. Vrnila sem se in brskala po Helenini sobi, da bi našla kakšen znak, ki bi mi ga lahko pustila vsaj iz usmiljenja — a zaman! Le v njeni košarici za šivanje je manjkala že skoraj narejena otroška obleka. To je v meni zbudilo slutnjo, da je morebiti odpotovala v Zülo. Stekla sem na pošto in brzojavila Karli.

»Helena na skrivaj odšla. Zelo me skrbi. Sporočite, ali je tam, preden ukrenem potrebno.«

Brzojavko sem odposlala opoldne, ob štirih sem pa že imela odgovor. »Helena prišla. Bolna. Pridite takoj. Dr. Zänker.«

Oddahnila sem se, zmislala vse najpotrebnejše Helenine in moje stvari v kovčeg in se zvečer ob sedmih odpeljala. Vesela sem bila, da je zanjo skrbel dr. Zänker.

Postalo je pošteno hladno. Gore so bile zavite v meglo in pod čišnjami ob glavni cesti so ležali odpadli češnjevci cvetovi, da se je zdelo, kakor da je snežilo. Ko sem se z avtobusom pripeljala v Zülo, sem poskusila srečo pri stranskih graščinskih vrtnih vratih, ki so bila navadno zaklenjena. Slutajno me je zagledal vrtnar in mi odšel.

»Gospod menda še spi,« je menil stari mož, gospo sem pa že videl pri špargljevih gredicah.

Z roko je pokazal na nasprotno stran k zelenjavnemu vrtu, in ker bi mi prav za prav le Karla utegnila vse najboljše pojasniti, sem odšla k njej. Ko sem baš stopila na zelenjavni vrt, mi je Karla že sama prišla nasproti.

»No, vendar ste prišli!« me je sprejela, ko je prišla bliže. »Večraj smo pa doživeli res nemalo presenečenje! Le kako morete tako malo paziti na takšno neumno dekl? Na lepem zašlim v otroški sobi kričanje. Planem tja in kaj zagledam. Na tleh ob zibelki vam kleči Helena, ihti, kriči in roti. To dekle je res nemogoče. Ko sem stopila k njej, da bi jo vprašala, kaj prav za prav tukaj išče, se je zgrudila in omedlela. Na srečo je večraj deževalo, zato je bil Jurij v svoji sobi. Pri njem je bil baš zdravnik. Le-ta in možev strežnik sta jo spravila v sobo. Dekle je dobilo vnetje možganske mrene. No, in tako imamo pri nas enega bolnika več. Prosim vas, pojdite k njej. Vi pač najboljše veste, kako je treba z njo ravnati. Jaz ne utegnem.«

Karlin sprejem mi ni mnogo obetal. Ko sem sedela ob postelji na smrt bolne Helene, sama omotična in onemogla od prečute noči, je vstopil zdravnik. Starega gospoda je pošteno skrbelo. Po vsaki ceni bi rad natanko vedel, kaj je prav za prav povzročilo Helenino bolezen.

»Nekaj neprijetnega je že morala zvedeti tamkaj v tistem prekle... Dresdenu!«

»Gospod doktor, nič drugega ni ko demotizacija, zgolj domotožje, verjemite mi!«

»Ne, ne verjamem, kajti to še zdaleč ni vse. Zdej mora kajpak ostati tukaj. Takšne pač ne moremo odlostiti. Sploh pa, bogve, če bo prestala. Torej led, zmerom le led in pazite, kaj bo povzročila. Morebiti bo lahko... Najbrže tiči za tem kakšno ljubezensko zgodbo. Kaj...? O!...« je samemu sebi segel v besedo, kajti prav tedaj je Helena v vročini bledela in zaklicala: »Jurček! Jurček!«

Stari mož je osupnil. Sklonil je k meni svojo sivo glavo in njegove oči so za naočniki srepo strmele vame.

»Spodaj ob zibelki ste jo torej našli, omedlelo... Otroku je ime Jurček, in zdaj venomer ponavlja njegovo ime. Ljudje božji, kakšno komedijo neki igrate! Za človeški razum gre, ali ne razumete? In ko je zdajci vstopila Karla, je stopil k njej in jo gospodovalno vprašal:

»Kaj neki boče Helena vašemu otroku, gospa? Da, da, nihče ne uide kar tako zdema in meni nič tebi nič omedli ob otroški postelji!«

S tesnobnim strahom sem čakala, kaj bo rekla Karla. A zdelo se je, da se je za takšne napade že dobro obožila. Malega, debelega vnetega gospoda je premerila od glave do pete tako nejevoljno in začudeno, da bi omajala tudi trdno prepričanega človeka.

»Kaj pa mislite, gospod doktor?«

»Nič!« je jezno odgovoril.

»O, pa vendar!« je predrzno vztrajala.

»Nič!«

Mož je bil čisto osupel in ves zapripel od jeze.

»Nič?« je ponovila. »Nič?« Ta je pa lepa. Torej se lahko posvetujemo. Če nekdo blede, lahko pač sklepamo, da je to obolenje možganov, gospod doktor?«

Stari gospod je zamrmral nekaj, kar ni bilo baš vladno, in se obrnil k bolnici, ki se je v postelji pravkar vrvavala in zakričala s široko razprtimi, bleščečimi očmi:

»Moj je!« je zavpila. Proč od njega, Karla se ga ne sme dotakniti!«

Zdravnik je bolnico narobilo položil nazaj v blazine, se obrnil h Karli, ki je nehoje stopila nekaj korakov nazaj, in dejal:

»Nevarno je bolna. Kako je prišla tako daleč, to morebiti veste vi, gospa Rhodnova. Jaz tega ne vem. Mnogo nege bo potrebovala, popolno tišino in mir. Zvečer jo bomo z nosilico prenesli v Malo Zülo v domačo okolico. Upam, da ste tako ljubezni in mi boste dovolili, da bodo tamkaj nekoliko prezračili in zakurili. Prosim gospa, ne ugovarjajte!«

Dvignil je roko.

»Saj nič ne ugovarjam, dragi gospod doktor. Hotela sem le povedati, da moja sestra lahko ostane tukaj; mene namreč prav nič ne moti. Naredite pač, kakor se vam zdi najbolj prav, je nepravdno nežno rekla Karla.

Zdravnik je gledal za njo, kako je odhajala skozi vrata in je rahlo zmaljal z glavo.

Dolgega pol leta nismo vedeli, ali bo Helena prebolela ali ne. Proti Božju se ji je obrnilo na boljše. Počasi, počasi se ji je vračalo zdravje. Z njim se ji pa ni vrnilo cvetoče, smehljajoče se življenje, kakršnega zahteva mladost, ampak le resnost in umirjenost.

Tedaj je zdravnik, ki je bil Heleni posvetil vse svoje moči in vse znanje, zadela kap. Helena je z njim izgubila razumnega prijatelja, ki je Karla pred njim imela nekakšno spoštovanje. Vedela je namreč, da je zdravnik mož, ki človeško čuti s trpečimi. Znal je nekako razvedriti žalosten položaj in je poizkusil vse, da bi Heleno ozdravil. Karla je pa ostala pri svojem:

»Prostovoljno ne odstopim, ne privolim v ločitev... Kako le pridem do tega!«

Kljub temu se je staremu gospodu posrečilo doseči vsaj to, da je smela Helena nemoteno ostati v Mali Züli in da so ji kdaj pa kdaj pripeljali malega nečaka. Od nje je pa zahteval brezpogojno vdanost v težave.

In Helena je privolila, privolila v vse. Zase ni zahtevala ničesar. Hotela je delati, in trpeti in najrajši bi za svoj greh umrla. Znova je sprožila misel, da bi prihodnjo pomlad odprla letovišče, ki ga je nameravala odpreti že Karla. Za svoj naert je pridobila tudi starega zdravnika, le-ta je pa za stvar spet pridobil Jurija in ta... kaj vse ne bi storil, da bi dal Heleni življenjski smoter!

Sredi posvetovanj nas je pa stari zdravnik zapustil. Prišlo je čisto iznenada. Nam vsem se je zdel še čisto trden mož. Kolikšna izguba za Heleno! Njen prvi sprehod in njen prvi korak med ljudi je bil, ko je stopala za pogrebom svojega starega prijatelja.

Razen nekega pastirjevega priložnostnega obiska nisva videli nikogar. Helena je iztaknila takšne sprehode, kjer nisva srečali žive duše. Dvakrat na teden je prišla Loti z otroškim vozičkom v Malo Zülo. Odnosila je otroka v Helenino sobo in jo pustila z malčkom samo. Kaj se je lotri dogajalo ne vem. Loti je medtem sedela pri meni v sobi in srkala kavo. Imela je dolg filozofski govor o ničevosti človeškega življenja ali je pa pripovedovala o svoji pokojni gospe, kako je bilo poprej v Mali Züli, ko je bila še mlada in je živela pri svojih starših. Največkrat je pa tožila o nesreči našega Jurčka. Ko je Helena nazadnje potrkala, je odšla Loti k njej, vzela otroka in odpeljala sinjezastri voziček. Včasih je imel malček novo oblečko, nežno okrašeno s sinjimi pentljami, ali je bil pa voziček pokrit z novo odejico. Ko je pa Loti z vozičkom in spečim otrokom zapustila Malo Zülo, se je Helena znova zaprla, kakor bi se morala k miru šele prisilila.

MIGLJAJ USODE

Po nemškem
sevirniku priredila
R. K.

24. nadaljevanje

»Ko se vrneva, se tako ne boš mogel več skrivati pod krinko velikega neznanca,« je resno menil doktor. »Kot novelist si se že še lahko skril nekje v ozadju, kot odrski pisatelj pa tega ne moreš več. Saj sem ti prinesel novico, da je tvoja drama sprejeta in bo tudi vpriporjena, čeprav se boje, da jo bodo koj po premieri prepovedali. Zdej na morem biti več tvoj posrednik. Zdej moraš sam na plan!«

»Ali res moram?«

»Ni druge pomoči! In če še tako mrko gubaš čelo. Zdej moraš poiskati zveze z odločujočimi osebnostmi, sicer se zadeva še izjalovi ob tvoji trmi. Saj lahko nasproti vsem ostaneš Aleksej, če nočeš razgaliti svoje preteklosti, brezimen pa ne moreš ostati po nobeni ceni!«

Brunold je gledal mračno predse.

»Odvadil sem se občejanja z ljudmi...«

»Toda samo v poslednjem času, ko živis tako zakrknjeno samotarsko življenje. Prej — kot tajnik — si vendar moral občejevati z vsemi mogočimi ljudmi. Se boš že spet privadil. Za zdej imaš še več tednov časa, da se tukajle v samotni in miru opomoreš. Gorski hotel je dovolj daleč vstran oddol — in sem razen Ervina ni še nihče prišel zgago delat.«

Rihard je molčal, čez nekaj časa je pa zamolklo vprašal:

»Ali veš, kdo je v Gorskem hotelu?«

KADAR KOLI IN KAMOR KOLI

boste šli na počitnice

boste imeli dvakratno zabavo in dvakratni užitek, če bo z Vami tudi 'DRUŽINSKI TEDNIK'

Doktor ga je začudeno pogledal. »Ali mar ti veš?«

»Da, otrok je bil pred nekaj dnevi tu!«

»Kdo? Tvoja hči?«

»Da, videl sem jo.«

»Ali si vsaj besedico znil?«

Brunold je prikamal, potlej je pa komaj slišno zamrmral: »Pri kapelec!«

»No — in potlej?« je napetih živcev vprašal Eckard.

»Kaj — potlej?«

»Ali se ji nisi poskušil približati? Nisi ji nič namignil?«

»Da bi se me še bolj bala! Ali mar misliš, da ji bom povedal, da ima berača za očeta?«

»Rihard!«

»Ali pa nosača — to je pač že vseeno. Saj sem bil vendar oboje v Bombay. Ali naj mar otroku, ki je vaju bogastva in preobilice, povem resnico in ga oropam vsega plemenitega in lepega?«

V njegovih besedah je bil že spet tisti strašni ledeni zasmeh, zasmeh moža, ki se je sporekel z vsem svetom.

Doktor mu je položil desnico na ramo.

»Nikar tolikanj ne pretiravaj! Kaj si bil po svojem begu, naj opravičijo tisti, ki so ti pripravili takšno usodo. Zdej si pisatelj, ki ima že znano ime in ne samo pri bralecih mojega 'Prapora'. Ako tvoja drama uspe in rečem ti, da bo uspela, postaneš čez noč od sil slaven mož!«

Brunold je zmignil z rameni.

»Kaj si to koristi — zdej...«

»Majsi si od mene — in kakor me vidiš, sem še na vso moč živ. Tudi ti se boš spet privadil življenja — samo da te zadene pravi vzgon. Uspeh tvojega dela ti bo dal neznanško več, kakor si misliš.«

»Če bi tega črva ne bilo tu notri, ki gloda not in dan!« je zamolklo dejal in si pritisnil roko na prsi. »Nič si ne lažem zaradi zdravja — in ti menda tudi veš, kako je z menoj. En edini uspeh bi rad še doživel, velik in mogočen! Potlej bi vsaj vedel, da nisem živel popolnoma zaman. Se enkrat bi hotel eplavati s polomljenimi krili nad bleščeče morje, v nebe-

ško sinjino — da se potlej za večno potopim v pozabljenju veselstva.«

Eckard mu ni ugovarjal. Vedel je od berlinskega zdravnika, kako šibko je Rihardovo zdravje — in zdravnik je tudi Brunoldu povedal čisto resnico. Ko je pa opazil, da se Rihard odpravlja, je vstal in ga v skrbeh prijel za roko.

»Pa menda ne nameravaš v gozd? Nevihita se bo gotovo tod izlila in boš moker do kože.«

»Samo do kapelice stopim. Tam gor je razgled malo širji — in prekrasno je, če lahko opazuješ, kako besni nevihta.«

Doktor se ni nič upiral, zakaj Rihardov cilj res ni bil daljen. Ako bo treba, bo v pičlih desetih minutah doma.

Brunold je počasi krenil navkreber. Poslednje popoldneve je vse prešel pri kapelici. Čakal je... Tisočkrat si je dopovedal, da je čakanje blazno početje, pa je vendar venomer z zaupanjem čakal. Čakal je nečesa, kar naj bi prišlo, kar mora priti — in danes je čakal...

Pri Arnikovih je bil hud vihar, ko hčere zadnjič tako dolgo ni bilo domov. Na vsa vprašanja je zmerom in zmerom odgovarjala, da se je v gozdu izgubila in da je dolgo taval, preden je našla pravo pot. Sicer je zmerom vse po pravici povedala, sleherni dogodek je materi živo opisala, o tem, kar je pa doživela pri gorski kapelici, je molčala ko grob. Neka čudna, neznana sila je zapirala besedi pot.

Miss Lindsayeva je bila spričo dekletovega tavanja po gozdu na vso moč ogorčena, zato ji je bilo hkratu v zadošenju, da jo je gospa Arnikova temeljito oštela. Na koncu je vendar njena obveljala; tako mlado dekle ni za samostojne sprehode! Pa še po gozdu povrh, kjer na vsakem koraku preži nova nevarnost! In ko je čisti vredna dama dala dovolj duška svoji ogorčenosti, ji je tudi mati pritrdila. Konec je bil tak, da se je morala Lizika sprijazniti s prepovedjo presamostojnih pustolovščin.

Zdelo se je, da je Liziki res pošlo veselje, zakaj vse naslednje dneve je bila molčečna in zapeta. Tujca jo je bilo prav za prav strah; pošteno neprijetno ji je bilo v njegovi družbi pri duši — in vendar je morala venomer misliti samo nanj. Včasih jo je celo obšel občutek, da jo neka neznana in skrivnostna sila vabi spet v gozd, prav do skrite gozdne kapelice. Borila se je sama s seboj in si trdno dopovedovala, da po nobeni ceni ne bo ubogala vabljivega glasu. In čeprav je z vso silo hotela ugnati zapeljivca, so se ji misli kar nehoje zmerom vračale k bolnemu starecu.

Na samotne sprehode ni nič več hodila, zakaj ves svoj prosti čas je morala prebiti na tenišču. Družba je bila zmerom razigrana in tudi Lizika se je šalila z znanci in vrstnicami.

Toda nenadejano ji je včasih zavnelo na uho kakor zamolklo zvonjenje gorskega zvona — in takrat je bila zmerom razmišljena, da je pozabila na žogo, ki bi jo morala odbiti.

Gospa Lindsayeva je bila tisti popoldan povabljena na čajanko k neki Angležinji, ki sta se z njo še iz Londona poznali. Gospa Arnikova je imela v godbenem salonu nekaj gostov, zanimala se je pa zlasti za nekega mladega skladatelja, ki ji je na vse pretege rožice sadil. Odločil se je bil, da bo danes zaigral gospe Arnikovi na čast svojo najnovejšo skladbo. Družba Liziki ni bila kdo ve kaj po godu in ker je mati tudi posebej vabila ni, je odšla z raketom pod roko proti tenišču.

In tedaj je ob poti začela spet tisto živahno žuborenje, žuborenje potoka, ki je malo više nad hotelom izviral in hitel tod mimo v gozdni hlad in gozdno samotno. In spet je zaslišala vabljivi glas: Pridi, pojdi z menoj!

Mlado dekle je obotavljaje se obstalo. Na tenišču je resda lepo in prijetno med vsemi temi mladimi in življenja veselim ljudmi... In v gozdu? Tam je samotna, tam je vse drugačno življenje, vse globlje seže v dušo... Toda v gozd ji je pot prepovedana! In kaj bi sploh tam? Tedaj je pa začel živahni potokček še mileje vabiti in nad njo se je oglasilo ubrano zvenenje. Ali je prihajal ta klic res od spodaj, ali je pa vzniknil v njenem srcu sam in iz lastne volje? Kdo ve? Lizika ni nič več mnogo premišljala. Položila je raket na bližnjo klop in zastrela v gozd pod seboj.

Tedaj je tudi že Boro pribezljal za njo. Na tenišču so ga bili spodili, ker je po vsej sili hotel prinašati žoge. Ko je uzrl svojo gospodarico, je začel od veselja skakati kakor brez uma okoli nje. In Lizika ga je brez misli božala, medtem se je pa še poslednjič ozrla proti tenišču. Zda se je pa — trdno odločena — obrnila vstran in krenila v nasprotno smer. Skrivnostni klic je bil zmagan!

Ta sprehod ni bil nič tako vesel kakor pred tremi dnevi, ko je vriska-

joča od veselja in prešernosti skakljala s potokom za stavo. Danes ni bilo nič sonca nad gozdom, in z vrhovi jelk in smrek se je poigraval potuhnjen veter.

Lizika je stopala ob potokcu. Nemir je bil v njeni duši in včasih se je zgrozila brez vzroka. In vendar se ni vrnila. Kakor brez volje je ubogala skrivnostni klic, ki jo je vabil k samotni gorski kapelici. Kmalu se je začel gozd redčiti in še preden se je zavedela, že se stala na zeleni jasi. Tedaj se je pa resno in pošteno prestrašila. Uzrla je nad Dolomiti črne in preteče oblake. Grozeče so se bližali — in kazalo je, da se bo kmalu razbesnel ples bliskov, groma in dežja. Toda prav tako brž, kakor se je bila prestrašila, se je spet pomirila ob misli, da se bo lahko zatekla pod streho gorske kapelice. Komaj se ji je porodila ta odrešilna misel, je že hitrih nog zavila nizdol. In tedaj je opazila pod kapom na klopi spet postavljeno moža, ki mu je poznala samo ime. Toda tokrat se ni nič prestrašila, saj je prav za gotovo vedela, da ga bo našla tu. In kakor da bi hotela opravičiti svoj prihod, je mrkega moža pozdravila z besedami:

»V gozdu človek niti ne ve, da se nevihta zbira. Sele zdej, ko sem stopila na jaso, sem sprevidela, da se moram brž zateči pod streho, sicer me premoči dež še do kosti.«

»Varnejša streha je na Prisojniku!« je menil Brunold in pokazal z roko nizdol. »Doktor Eckard je že tu in njega menda prav dobro poznate. Sicer pa nevihte še ne bo tako kmalu — in rečem vam, prekrasen je pogled na to razjarjeno gmoto črnih oblakov... Nemara vas je pa strah nevihte?«

Mlado dekle je streslo z glavo in sedlo na klop. Boro je tujca koj spet spoznal in ni niti bevsnil nanj, temveč je prav pokojno legel k nogam svoje gospodariče.

Pogled na bližajočo se neurje je bil resda krasen. Lepota, ki človeka prevzame, ko ni moči, ki bi naravne sile zadržala ali pa zavrnila v drugo smer. Oblaki so se tedaj gosteje kupičili, dvigali so se in padali. Neprestano valovanje je segalo že do pol neba. In v tem razbesnelem kotlu je zdej pa zdej volto završalo, zagrnelo in zatulilo. Zdej pa zdej je kratak blisk švignil kakor ognjen zubelj iz te črne gmote, dokler se ni uprl hud veter v zgoščene oblake in jih razpodil po vsem nebu.

Brunold ni črnil niti besedice, a Lizika je vendar čutila, da ne opazuje nevihte, temveč strmi neprestano vanjo.

Naposled je poltiho dejal:

»Torej ste vendar prišli!«

Z velikimi očmi ga je pogledala.

»Ali ste mar vedeli, da bom prišla?«

»Vedel sem!«

Saj jo je sam s svojim hrepenenjem privabil k sebi! Nekaj, edino še nekaj je bilo zanj na svetu, in če z obupa polnim hrepenenjem vabi, mora pri vabiti poslednji svoj up v svojo bližino. Mlado dekle seveda se pojma ni imela o takšnem duševnem trpljenju, zato tudi njegovih besed ni razumela. Videla in čutila je samo to, da je mračna trdota izginila iz njegovega glasu, da se je mrkosti njegovega pogleda spremenila v milino. In zato je skopnel v njeni duši ves strah in vsa plahost.

Malce boječe, a s toplim sočutjem je zdej vprašala:

»Ali ste spet zdravi?«

»Zdrav? Saj vendar nikoli bolan nisem bil?«

»Pač, pač! Silen krč vas je ondan popadel, ko ste bruhili kri.«

Nasmehnil se je, grenko in brezupno.

»To ni nič nevarnega. Rane zmerom krvavijo! Ali se še spomnite pripovedke o drevesu krvi, ki sem vam jo povedal? Stara povest ima globok smisel. Zaklete duše žive še današnji dan. Po svetu hodijo njihova brezdušna telesa — in če se jih dotakneš, privre kri iz njihovih ran.«

»In to boli? Zelo boli?« je komaj slišno vprašala Lizika.

»Hudo, na moč hudo!«

Lizika je obstrmela — in zganilo se je v njeni duši nekaj razumevanju podobnega. Torej »rane zmerom krvavijo!« Ali ima mar ta ubogi mož rano v prsih?

Zdej za gozdom je tedaj začelo preteče vršati. Vihar se je dvignil in podil oblake nizko pred seboj. Bliski so začeli švigati na dolgo in na gosto, grom je udarjal za gromom in zda se je bila jasa — še hip prej vsa svetla — zavita v gost mrak. Vse se je pripodilo v nekaj minutah in že so padale prve debele kaplje.

»Dol morava!« je vzkljnil Brunold in vstal. »Ravno do hiše še prideva, preden se bo vilo. Brž pojdite!«

Oba sta hitela po poti nizdol. In bil je res že akrajni čas, zakaj od vseh strani so se strnili oblaki nad jaso in gozdom. Hiša je bila zavita popolno-

ma v mrak, čeprav je bilo do nje le še par sto korakov. In ko sta bila Brunold in njegova hči že tik hiše, se je Lizika spotala in padla. Brž je hotela vstati, toda v istem hipu se je s krikom bolečine spet sesedla.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal Brunold, ki je tekel vstric z njo.

»Noga! Ne morem stopiti nanjo.«

Brez besede se je tedaj Brunold sklonil nad njo in jo ponesel k hiši. Na pragu je že stal doktor Eckard, ki ga je bila skrb za prijatelja priglajala iz sobe.

»Kaj pa je?« je ves prestrašen zavpil. »Nesreča?«

»Nezgoditi se je odgovoril Brunold, ki je že ves sopol od napa. »Pojdi s pot, Evgen, da jo ponesem gor!«

»Za pet ran božjih, nikar!« se je uprl doktor, ki je v istem trenutku tudi že spoznal dekle. »Ne smeš — misli vendar na prsi!«

»Ne, ne! Ne smete!« se je branila tudi Lizika, ko je zaslišala doktorjeve besede. »Le žal, da sama ne morem stopiti na nogo!«

»Daj jo iz rok, Rihard! Smrt si še nakopljel s tolikim naporom!«

Doktorjev klic je bil hudo potreben, zakaj zdelo se je, da Rihard ne mara dati svojega otroka iz naročja. Napo-

lahno in nežno. In potlej je trdno zaspala, trdno in brez sna kakor v otroških letih...

XX

Gori v gorskem hotelu je nastala pravcata vstaja, ko so se tik pred nevihto zatekli vsi mladi ljudje s tenišča v hotel, samo Lizike Arnikove ni bilo nikjer. Nihče je ni bil videl, ne na tenišču ne v hotelu, zunaj hiše bi bilo pa spričo besneče nevihte vse iskanje zaman. Gospa Arnikova in miss Lindsayeva sta preživeli nekaj tesnobnih ur. Kaj vse se je dekletu lahko primerilo!

Tedaj je vendar že prišel odrešilni angel v podobi prisojnikskega hlapčka s pismom doktorja Eckarda. Na moč in še malo sta si dami oddahnili, zakaj zdaj sta vsaj vedeli, da je mladenka na varnem. Hip na to sta pa bili že polni ogorčenja, zlasti miss Lindsayeva si je dala duška, venomer drobeč, da je takšno početje njene varovanke ne samo neokusno, temveč celo neodpustljivo. Mater je pa obhajala drugačna skrb. Doktorja Eckarda je resda dobro poznala, imela je pa vendarle zmerom občutek, da je njen odojen nasprotnik, če ne celo sovražnik. Zato ji je bilo od sile nerodno, da uživa njena hči ravno njegovo gostoljubje.

Da bi sama odšla na Prisojnik, še misliti ni kazalo, saj izpahnjena noga ni tako strašna reč. Pač bo pa treba poslati miss Lindsayevo koj jutri zjutraj z zdravnikom tja, da ukreneta vse potrebno za prenos njene hčere nazaj v hotel.

Po hudi nevihti se je pa vreme na vso nesrečo pošteno skisalo. Drugo jutro je še zmerom hudo deževalo in zrak se je občutno ohladil. Vožnja po gozdu je bila nemogoča, zato sta miss in doktor zadržala vsak svojega meza in Ivan je za uzo vodil še tretjega, ki naj bi na hrbtu prenesel ranjeno gospodično domov.

Prašek

Nadaljevanje s 4. strani

Odhitel sem doli in poprosil vratarja, naj me zveže z Wobleyem 0010. Po kratkem premoru mi je javil, da mu je uspelo dobiti zvezo in je potlej spet sedel čisto blizu k meni, kakor je to pač navada nočnega vratarja, ki bi rad poceni prišel do užitka. In medtem ko sem svoje naročilo zaupal ušesu moža na drugem koncu žice, sem začutil, da nočni vratar v svojem pričakovanju ni bil prav nič razočaran. Ko sem končal, sem dejal:

»Ali ste si vse natanko zabeležili, Braun? Zelo važno je namreč, da nam praške pri prici pošljete!«

»S katero številko ste hoteli govoriti?« je vprašal glas onstran žice.

»Z Wobleyem 0010.«

»Tu govori Wolverhampton 0010.« je trdno zavnelo in poslušalec je obesil slušalko na viliče.

Nekdo me je nežno prijel za roko. Bila je Edita.

»Tako vesela sem, da sem prišla, še preden si začel govoriti,« je rekla. »Pravkar sem namreč našla praške v svoji skrinjici za nakit.«

S šolskim spričevalom v življenje

Nadaljevanje s 1. strani

Če si boste svojo življenjsko pot zahtevali, vam bo to pripomoglo k disciplini do samega sebe in s to samodisciplino boste v življenju dohiteli tisto, kar ste v šoli zamudili.

Izoblikujte si pošten življenjski nazor in svoj lastni življenjski cilj.

Predpogoj za dober življenjski načrt je vsekakor popolno poznanje samega sebe. Premišljajte o sebi, ugotovite svoje sposobnosti in jih v življenju polno izkoriščajte.

Laže in bolj veselo se boste učili. Vedeli boste, zakaj se učite. Jasno boste spoznali, da se učite samo zase, ne pa za starše ali za gospođa učitelja in profesorja.

Pri tej priložnosti bi vam rad položil na srce še eno misel:

Vidite: v naši državi je 300.000 ljudi brez dela in zaslužka.

Toliko nezaposlenih imamo zato, ker je premalo izobraženih in hkrati uravnih ljudi, ki bi si lahko za te nezaposlene omislili delo in bi jim ga priskrbeli.

Dovoj imamo ljudi, ki razmišljajo o novih družabnih sistemih in ki znajo govoriti na sejah, a dela priskrbeti ne znajo.

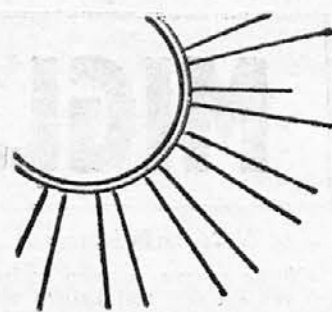
Delo priskrbeti — to je velika umetnost. In to je prav posebne vrste umetnost.

Imenujemo jo podjetnost, industrijo ali trgovino.

Predlagati vam hočem samo, da se odločite postati industrijec, obrtnik in trgovec, ki so v stanu, da zaposle druge ljudi — da jim dajo dela.

Morda se bo zgodilo, da vam bodo starši, sorodniki ali učitelji smešljaje se pojasnili, da to ni tako lahko in da rajši mislite na to, da boste postali poštni uradniki, železničarji, uradniki ali učitelji.

In morda vam bo hotel kdo dokazati, da bi bila takšna odločitev zelo

Prav za zdravje Vašega otroka je sonce nujno potrebno. Toda za nežno otroško kožo je lahko škodljivo. Zato namažite poprej celo telo s kremo Nivea ali z oljem Nivea. Na ta način se okrepi mlado kožno staničje, koža porjavi hitro in enakomerno, a nevarnost sončnih opeklin se zmanjša. Če namažete otroka, ga s tem varujete tudi prehlajenja.

Mladost ne more pogrešati moje pomoči!

134

neumna, ker potrebujemo v produkciji in industriji predvsem denarja.

Da, nekaj resnice je na tem, tudi denarja potrebujemo zato.

Toda mislite malo naprej. V naših bankah leže cele milijarde v prihrankih vaših staršev, sorodnikov in sosedov, ki so vložili ta denar kot zavarovanje za starost. Ta denar naj bi se posojal množnim podjetnikom, da bi lahko zanj kupili surovine in stroje in da bi tako lahko dali ljudem dela.

Tako pa ta denar počiva, ker banke ne morejo dobiti dovolj ljudi, ki bi si hoteli denar izposoditi in ki bi se nanje lahko zanesli, da bi ga z obrestmi spet vrnilli.

Tukaj so ljudje brez dela in tamkaj leži denar — tudi brez haska.

Vidite — prav nič res ni, da bi bilo pre malo denarja. Kar manjka, to so zmožni podjetniki. Ravno ljudje manjkajo, ki bi lahko oboje združili: nezaposlen denar in nezaposlene ljudi.

Zdi se mi, prijatelji, da vi — večina naših mladeničev — ne boste imeli druge izbire, ko da boste postali podjetniki. Ako se nečete sami prištivati k nezaposlenim, se boste morali pač potruditi, da boste ne samo zase, ampak tudi za svoje sovržavljane iznašli delo.

Kako boste prišli do tega? Tako, da se boste zdaj odločili za poklic industrijca ali trgovca in se pričeli za ta poklic pripravljati. Kako? Predvsem z izobrazbo. In dalje tudi z resnim delom med počitnicami. Nikar ne igrate »dijaka na počitnicah«, ampak storite rajši nekaj za svoje življenje.

Pojdite kot pomožni delavci v tovarne, v rudnike ali kot pomožni prodajalci v trgovine. Prodajajte časopise, zbirajte star papir, staro steklo ali čunje. Pojdite čistit čevlje.

Počnite, kar hočete, a delajte. Ne sramujte se popotnikom nositi kovčega ali aktovke s kolodvora. A zahtevajte za to plačilo.

Prijatelj, podjetnik mora imeti višjo moralo ko vsi drugi.

Ne sme se sramovati, da bi med drugimi ljudmi delal in z njimi sklepal kupčije. Za svoj poklic mora zbrati takšno strast, kakršno goje nekateri igralci, pisatelji, učitelji, znanstveniki, pesniki in politiki za svoj poklic.

Podjetnik se ne sme sramovati nobenega zaslužka. On ne sme proletarsko čutiti.

In ravno to je še zmerom naša nesreča. Še zmerom se sramujemo zaslužiti toliko, kolikor nam gre. In vendar je premoženje, denar, za podjetnika isto, kakor so za zobozdravnika klešče in druge priprave.

V zdravniku — tudi v kar se da bogatem — rad vsakdo vidi socialnega delavca in dobrotnika, medtem ko industrijca za njegove priprave — denar, blago, tovarne — zavidajo in ga imajo za socialno zlo.

Pogosto sem že slišal besede: »V vsakem oddelku bi potrebovali vsaj enega Bafo, potem bi nam šlo gotovo bolje.«

Od kod naj vzamemo vse te Bafo?

Od kod naj vzamemo vseh teh Bafo? Od kod naj vzamemo vseh teh Bafo? Anton in Tomaž Bafo sta ravno tako kakor Jan Bafo zagledala luč sveta v majhni čevljarski sobi. Še nikoli ni imel kakšen Bafo možnost višje šolske izobrazbe kakor 5 ljudskih razredov in 3 razrede meščanske šole.

Tisto, kar je Bafo pomagalo, da so postali hranitelji velike množice ljudi, je bilo častihlepe, ki so ga gojili od najnežnejše mladosti, častihlepe postati polnovredni ljudje in zgledi milijonom in milijonom drugih ljudi na svetu.

Kdo izmed vas nima istih možnosti? Vi vsi prihajate iz preprostih hiš, ravno tako kakor Bafovi, kakor Schicht, Kolben, Škoda, Křížik, Laurin, Klement itd.

Tudi šibki učenci lahko postanejo

veliki industrijci, če primejo pošteno za delo. In dobri učenci pa kajpak še prej.

Tako, mladi prijatelji, vam bi lahko še dolgo in dolgo pripovedoval, ako ne bi to dragoceno premoženje, ki ga ljudje imenujemo čas, tako hitro bežalo.

Verujem v vas. Verujem, da boste vi tisti, ki boste s poštenim delom, z ljubeznijo do ljudstva in z boljše delovno moralo spremenili ta pogosto zmešan svet.

Verujem, da boste vi s svojim delom bodočim rodom zgradili boljše bodočnost.

Vem, da se bo večina od vas odločila zato, da boste postali hranitelji. Vem, da si boste kot mladi voditelji dela krčili pot v rudnike, v industrijo in v znanost.

Vem, da se boste izoblikovali v takšne voditelje, da ne bo v času, ko boste stali vi na višku svojih moči, v naši državi nobenega tako poniževalnega, nesmiselnega gladu po delu, kakršen je v današnji brezposelnosti.

Daj Bog, da bodo še mnogi pionirji doživeli čas, ko boste vi spet poravnali tisto, kar se je v našem času s to slabo in sebično pojmovano svobodo pokvarilo. S tisto svobodo, ki hočemo v njej razumeti samo oznanjanje pravice in zahtev, namesto poštenega in zvestega dela.

Poslednja leta so pokazala, da se te pravice niso obnesle. In da tudi o blaginji naroda ne odloča pergament pogodb, ampak edino in samo pošteno delo vseh vodilnih faktorjev države.

Verujem v to, da more ta država hraniti 40 milijonov ljudi.

Verujem, da je njena bodočnost odvisna od poštenega dela tistih, ki danes zapuščate šole.

Radio Ljubljana od 14. do 20. julija 1938.

CETRTEK 14. JULIJA

12.00: Iz naših krajev ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Magistrov trio ■ 14.00: Napovedi ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Deset minut zabave ■ 20.00: Plošče ■ 20.10: Slovensčina za Slovence ■ 20.30: Prenos promenade koncerta iz Rogaške Slatine ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Citraški duet ■ Konec ob 23. uri.

PETEK 15. JULIJA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Akademski pevski kvintet ■ 14.00: Napovedi ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Deset minut za planince ■ 20.00: Plošče ■ 20.10: Navodila za konserviranje sadja in zelenjave ■ 20.30: Prenos promenade koncerta iz Rogaške Slatine ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.30: Angleške plošče ■ Konec ob 23. uri.

SOBOTA 16. JULIJA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Prenos promenade koncerta iz Ljubljane ■ 18.40: Ob dvajsetletnici dobrovoljskega gibanja ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Pregled sporeda ■ 20.00: O zunanji politiki ■ 20.30: Prenos opere »Manon« iz Rogaške Slatine ■ 23.00: Poročilo o XX. mednarodnem katoliškem esperantskem kongresu v Ljubljani ■ Konec ob 23. uri.

NEDELJA 17. JULIJA

8.00: Jožek in Ježek ■ 9.00: Napovedi, poročila ■ 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve ■ 9.45: Verski govor ■ 10.00: Promenadni koncert iz Rog. Slatine ■ 11.30: Otroška ura ■ 12.00: Plošče ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Pevski jazz kvartet ■ 17.00: Kmet. ura ■ 17.30: Lahka glasba ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Citraški trio »Vesna« ■ 20.30: Vijoliški koncert ■ 21.20: Plošče ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Slovenske narodne ■ Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 18. JULIJA

12.00: Veseli češki godci in pevci ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Harmonika ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Plošče ■ 20.10: Slikar Josip Petkovšek ■ 20.30: Plesna glasba ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Plošče ■ Konec ob 23. uri.

TOREK 19. JULIJA

12.00: Vesele in okrogle ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Pevski koncert M. Rusa ■ 14.00: Napovedi ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Deset minut zabave ■ 20.00: Plošče ■ 20.30: Slovenski vokalni kvintet ■ 21.15: Sor-nov šramel ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Mandolinistični kvartet ■ Konec ob 23. uri.

SREDA 20. JULIJA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Kvartet Stritar poje narodne pesmi ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Poskočnice ■ 18.40: O pomenu častikarstva ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nacionalna ura ■ 19.50: Plošče ■ 20.20: Klavirska ura ■ 21.00: Plošče ■ 21.20: Cimermanov kvartet ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Lahka glasba iz nebotičnika ■ Konec ob 23. uri.

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR LJUBLJANA - STARI TRG 9
Velika izbira vsakovrstnih naočnikov, povečevalnih stekel, daljnogledov, topimetrov, barometrov, barotermometrov, hygrometrov itd. — Raznovrstne ure, zlatnina in srebrnina. — Ceniki brezplačno

Lahka letna oblačila, vetrne suknjiče, perilo itd. prodaja najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14